

РАХУНКОВА ПАЛАТА

Затверджено
постановою Колегії
Рахункової палати
від 14.07.2015 № 12-3

ЗВІТ

**про результати аудиту ефективності використання коштів
державного бюджету на забезпечення окремих категорій
населення технічними та іншими засобами реабілітації**

Київ 2015

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	3
ВСТУП.....	5
1. СТАН РЕАГУВАННЯ НА ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНІХ АУДИТІВ.....	6
2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ПРОГРАМИ ЗА КПКВК 2507030 ЗА НАПРЯМОМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕННЯ ТЕХНІЧНИМИ ТА ІНШИМИ ЗАСОБАМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ.....	9
3. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ПРОГРАМИ ЗА КПКВК 2507030 ЗА НАПРЯМОМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕННЯ ТЕХНІЧНИМИ ТА ІНШИМИ ЗАСОБАМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ.....	14
4. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ПРОГРАМИ ЗА КПКВК 2507030 ЗА НАПРЯМОМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕННЯ ТЕХНІЧНИМИ ТА ІНШИМИ ЗАСОБАМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ.....	27
5. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕННЯ ТЕХНІЧНИМИ ТА ІНШИМИ ЗАСОБАМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ.....	33
5.1. СТАН ВИКОНАННЯ ДОГОВОРІВ НА ВИГОТОВЛЕННЯ, ПОСТАВКУ, РЕМОНТ І ТЕХНІЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ТЕХНІЧНИХ ТА ІНШИХ ЗАСОБІВ РЕАБІЛІТАЦІЇ.....	33
5.2. СТАН ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ НА ОБСЛУГОВУВАННЯ ІНВАЛІДІВ У СТАЦІОНАРАХ ПЕРВИННОГО ТА СКЛАДНОГО ПРОТЕЗУВАННЯ.....	38
6. СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ПРОГРАМИ ЗА КПКВК 2507030 ЗА НАПРЯМОМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕННЯ ТЕХНІЧНИМИ ТА ІНШИМИ ЗАСОБАМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ.....	40
ВИСНОВКИ.....	43
ПРОПОЗИЦІЇ.....	50
ДОДАТКИ	52

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення аудиту: статті 6 і 7 Закону України «Про Рахункову палату», План роботи Колегії Рахункової палати на II півріччя 2015 року.

Мета аудиту: оцінка законності та ефективності використання коштів державного бюджету, призначених для забезпечення окремих категорій населення технічними та іншими засобами реабілітації.

Предмет аудиту:

- кошти загального фонду державного бюджету за КПКВК 2507030 «Заходи із соціальної, трудової та професійної реабілітації інвалідів» за 2014 рік і I квартал 2015 року в частині використання їх на оплату технічних та інших засобів реабілітації, в т.ч. засобів пересування (крісел колісних), виготовлених для інвалідів, дітей-інвалідів та інших окремих категорій населення, послуг з післягарантійного ремонту технічних та інших засобів реабілітації;

- нормативно-правові, адміністративні, розпорядчі акти, інші документи, що регламентують порядок використання коштів державного бюджету, виділених на зазначену мету;

- управлінські рішення Міністерства соціальної політики України (далі – Мінсоцполітики), Фонду соціального захисту інвалідів (далі – Фонд), промислового об'єднання «Укрпротез» (далі – ПО «Укрпротез») з організації забезпечення окремих категорій населення технічними та іншими засобами реабілітації (далі – ТЗР);

- розрахунки потреби в коштах за КПКВК 2507030 у частині забезпечення окремих категорій населення ТЗР на 2014 і 2015 роки та обґрунтування до них; бюджетні запити та обґрунтування до них, паспорти бюджетної програми, звіт про виконання паспорта бюджетної програми за 2014 рік, кошториси та плани асигнувань, індивідуальні кошториси, річні та помісячні розписи загального фонду, плани використання бюджетних коштів;

- рішення Експертної комісії Мінсоцполітики щодо встановлення відповідності кваліфікаційним вимогам підприємств-кандидатів усіх форм власності на виготовлення, поставку, ремонт і технічне обслуговування ТЗР;

- рішення Експертної комісії Мінсоцполітики України щодо забезпечення інвалідів технічними та іншими засобами реабілітації, ціна яких перевищує граничну;

- договори на виробництво та поставку ТЗР і надання послуг з їх післягарантійного ремонту;

- документація з конкурсних торгів щодо використання коштів на утримання стаціонарів первинного та складного протезування;

- особові справи інвалідів (заяви, висновки медико-соціальної експертної комісії, індивідуальні програми реабілітації інвалідів тощо), направлення на забезпечення інвалідів ТЗР;

- замовлення на виготовлення індивідуального засобу реабілітації, картки протезування, акти приймання-передачі робіт (надання послуг) і реєстри про видані інвалідам та іншим категоріям населення ТЗР;

- штатні розписи, відомості із заробітної плати працівників стаціонарів первинного та складного протезування, витрати лікарських засобів і медикаментів, продуктів харчування тощо при обслуговуванні в них інвалідів;

- калькуляції вартості протезно-ортопедичних виробів (у т.ч. складного протезування), засобів пересування (колясок);

- дані Централізованого банку даних з проблем інвалідності (далі – ЦБІ) в частині забезпечення окремих категорій населення ТЗР;

- дані фінансової, статистичної та оперативної звітності, первинних бухгалтерських документів та інших документів з питань аудиту в 2014 році та I кварталі 2015 року.

Об'єкти аудиту (масштаб): Мінсоцполітики і Фонд як головний розпорядник бюджетних коштів та відповідальний виконавець бюджетної програми за КПКВК 2507030, Львівське казенне експериментальне підприємство засобів пересування і протезування (далі – Львівське КЕПЗПіП) і Харківське казенне експериментальне протезно-ортопедичне підприємство (далі – Харківське КЕПОП) як одержувачі бюджетних коштів на утримання стаціонарів первинного та складного протезування та підприємства, що виконують індивідуальні заявки інвалідів, дітей-інвалідів, інших осіб на виготовлення ТЗР і надання послуг з їх післягарантійного ремонту, а також вносять до ЦБІ інформацію про забезпечення інвалідів такими засобами реабілітації, департамент соціального захисту населення Львівської облдержадміністрації як орган, що на територіальному рівні організовує роботу із забезпечення інвалідів ТЗР та узагальнює потребу в них, Шевченківський відділ соціального захисту управління соціального захисту департаменту гуманітарної політики Львівської міської ради як орган, що веде облік інвалідів, у т.ч. у ЦБІ, видає інвалідам направлення для забезпечення їх ТЗР протезно-ортопедичними підприємствами та здійснює видачу окремих видів ТЗР.

Початкові обмеження щодо проведення аудиту: часові – 2014 рік, I квартал 2015 року, з нормативних питань – січень-липень 2015 року; географічні – міста Київ, Львів, Харків за місцем розташування об'єктів аудиту.

Критерії, які використовувались під час аудиту: повнота нормативно-правового врегулювання питань щодо забезпечення інвалідів, дітей-інвалідів та інших окремих категорій населення ТЗР; дотримання об'єктами аудиту законодавчих і нормативних актів при плануванні та використанні бюджетних коштів на забезпечення окремих категорій населення ТЗР; обґрунтованість управлінських рішень, прийнятих відповідними органами у 2014 році та I кварталі 2015 року стосовно забезпечення окремих категорій населення ТЗР; фактична чисельність інвалідів, дітей-інвалідів та інших осіб, які перебувають на обліку та забезпечені ТЗР; стан ведення ЦБІ та повнота його наповнення в частині ТЗР; повнота формування потреби окремих категорій населення в ТЗР; обґрунтованість видатків на забезпечення інвалідів ТЗР і на утримання

стаціонарів первинного та складного протезування та обґрунтованість розподілу коштів між ними; рівень забезпеченості коштами видатків на забезпечення інвалідів, дітей-інвалідів та інших осіб ТЗР, своєчасність їх спрямування; відповідність підприємств-кандидатів усіх форм власності на виготовлення, поставку, ремонт та технічне обслуговування ТЗР Кваліфікаційним вимогам, встановленим Мінсоцполітики; стан виконання договорів з виготовлення ТЗР та надання послуг з їх післягарантійного ремонту; дотримання граничних цін на ТЗР; фактична собівартість ТЗР та норматив рентабельності; дотримання термінів виготовлення ТЗР, своєчасність розрахунків за виготовлені ТЗР; стан досягнення мети бюджетної програми та виконання результативних показників, визначених її паспортом; рівень забезпеченості осіб, які мають на це право ТЗР за рахунок бюджетних коштів; стан контролю за виготовленням та видачею ТЗР; якість та повнота надання соціальних послуг та відповідність їх заявленій потребі.

Методи проведення аудиту: аналіз нормативно-правових, адміністративних, розпорядчих актів та документів, що визначають порядок використання коштів державного бюджету на забезпечення окремих категорій населення ТЗР; аналіз показників паспорта бюджетної програми за КПКВК 2507030 та звіту про виконання паспорта бюджетної програми за 2014 рік в частині питань, що стосуються забезпечення окремих категорій населення ТЗР і утримання стаціонарів первинного та складного протезування; аналіз обґрунтованості планування Мінсоцполітики та Фондом видатків на цю мету; аналіз даних ЦБІ і стану ведення черговості інвалідів для забезпечення ТЗР; перевірка обґрунтованості та своєчасності видачі інвалідам ТЗР; оцінка рішень із забезпечення інвалідів ТЗР, ціна яких перевищує граничну; аналіз фактичної собівартості ТЗР та рівня рентабельності; аналіз і перевірка показників фінансової, статистичної та адміністративної звітності з питань аудиту; аналіз методів організації та результатів роботи об'єктів аудиту; аналіз здійснених витрат і досягнутих результатів; перевірка документів первинного бухгалтерського обліку; опрацювання матеріалів засобів масової інформації, Інтернет-видань; запити з питань аудиту, отримання письмових та усних пояснень посадових осіб об'єктів аудиту.

ВСТУП

В Україні на тлі зменшення загальної чисельності населення стабільно зростає чисельність осіб з інвалідністю. Якщо на початок 2010 року нараховувалось **2673,8 тис. осіб з інвалідністю**¹ (5,9 відс. загальної чисельності населення нашої держави), то на початок 2014 року їх кількість зросла до **2831,7 тис. осіб, або 6,3 відсотка**.

Ці дані свідчать про поширеність проблеми інвалідності в Україні та необхідність її вирішення шляхом створення, насамперед за рахунок ТЗР,

---

¹Державна служба статистики. Статистичний збірник «Соціальний захист населення України». – К., 2014.

можливостей для цієї категорії населення вести самостійний спосіб життя, зберегти максимально можливий рівень мобільності та доступу до інформації.

При цьому, як передбачено нормами Конвенції про права інвалідів, ратифікованої Україною згідно із Законом України від 16.12.2009 №1767, ТЗР мають бути максимально доступні для інвалідів, а їх отримання не повинно бути пов'язане із суттєвими матеріальними та іншими проблемами, що, відповідно, потребує бюджетного фінансування.

На 2014-2015 роки в межах бюджетної програми за КПКВК 2507030 «Заходи із соціальної, трудової та професійної реабілітації інвалідів» за цим напрямом було передбачено спрямувати із загального фонду державного бюджету **573,3 млн грн і 817,4 млн грн**, які покривали наявну потребу в коштах лише на **58,2 відс. і 78,5 відс.** відповідно. **Зазначене вказує на важливість ефективного використання коштів державного бюджету на забезпечення окремих категорій населення ТЗР і свідчить про актуальність проведення аудиту з цього питання.**

1. СТАН РЕАГУВАННЯ НА ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНІХ АУДИТІВ

Питання використання коштів державного бюджету на забезпечення окремих категорій населення ТЗР розглядалися Колегією Рахункової палати за результатами аудиту ефективності використання у 2009 році та за 9 місяців 2010 року коштів державного бюджету на забезпечення окремих категорій населення ТЗР (постанова від 07.12.2010 № 26-3) та аудиту використання у 2013-2014 роках коштів державного бюджету, спрямованих у Дніпропетровській та Запорізькій областях на забезпечення інвалідів протезно-ортопедичними виробами (постанова від 28.04.2015 № 7-5).

На виконання висновків і пропозицій Рахункової палати Кабінетом Міністрів України, Мінсоцполітики і Фондом упродовж 2010-2014 років і I кварталу 2015 року вжито ряд заходів, спрямованих на **усунення правових прогалин і неузгодженостей у чинному законодавстві, удосконалення існуючого порядку забезпечення окремих категорій населення ТЗР**, зокрема:

✓ Законом України від 18.11.2011 № 4064 з 16.12.2011 внесено зміни до статті 26 Закону України від 06.10.2005 № 2961 «Про реабілітацію інвалідів в Україні» (далі – Закон про реабілітацію), Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 05.04.2012 № 321 «Про затвердження Порядку забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації інвалідів, дітей-інвалідів та інших окремих категорій населення, переліку таких засобів» (далі – Порядок № 321). У цих документах враховано пропозицію Рахункової палати **щодо зміни діючого механізму забезпечення окремих категорій населення ТЗР**, а саме: інвалідів, дітей-інвалідів, потерпілих внаслідок антитерористичної операції (далі – АТО), осіб похилого віку та інших осіб, які мають на це право (далі – інваліди). На сьогодні інваліду надано **право самостійно обирати підприємство** для отримання протезно-ортопедичних послуг, яке за результатами його обстеження оформить індивідуальне

замовлення, визначить тип ТЗР згідно з вимогами цього інваліда. Відповідно до статті 26 Закону про реабілітацію та Порядку № 321, безкоштовне забезпечення ТЗР за індивідуальною заявкою інваліда, послугами з післягарантійного ремонту здійснюється у **вигляді грошової допомоги** інвалідам для оплати вартості виданих виробів і наданих послуг шляхом **безготівкового перерахування коштів** (з можливістю, згідно з рішенням Мінсоцполітики², **попередньої оплати** на строк не більше одного місяця) підприємствам, що виконали зазначені заявки та відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Мінсоцполітики.

Кваліфікаційні вимоги до підприємств-кандидатів усіх форм власності на виготовлення, поставку, ремонт та технічне обслуговування технічних та інших засобів реабілітації (далі – Кваліфікаційні вимоги) і Положення про Експертну комісію Мінсоцполітики України щодо встановлення відповідності кваліфікаційним вимогам підприємств-кандидатів усіх форм власності на виготовлення, поставку, ремонт та технічне обслуговування технічних та інших засобів реабілітації (далі – Комісія), порядок її роботи (далі – Положення) затверджені наказом Мінсоцполітики від 18.04.2012 № 215 «Деякі питання придбання технічних та інших засобів реабілітації» (далі – Наказ № 215);

✓ Кабінетом Міністрів України постановою від 01.08.2012 № 706 затверджено **Державну цільову програму «Національний план дій з реалізації Конвенції про права інвалідів» на період до 2020 року** (далі – Національний план), у розділі XIV додатка 2 до якої, зокрема, передбачено удосконалення нормативно-правового забезпечення здійснення заходів із реабілітації інвалідів і збільшення видатків на забезпечення їх ТЗР на період до 2020 року, у тому числі на 2014 рік – до **899 млн.грн**, на 2015 рік – **942,1 млн гривень**. Фактично, ці показники у 2014-2015 роках **виконані на 63,8 відс. і 86,8 відс.** відповідно;

✓ Мінсоцполітики наказами від 16.08.2013 № 511 і від 31.03.2015 № 351 за погодженням з Державною службою статистики України **запроваджено квартальну форму звітності № 7 «Звіт про забезпечення інвалідів, дітей-інвалідів, інших осіб технічними та іншими засобами реабілітації»** (дані – звіт ф. № 7) та інструкцію щодо її заповнення;

✓ Мінсоцполітики на виконання пунктів 26–27 Порядку № 321 наказом від 18.02.2015 № 186, зареєстрованим в Мін'юсті 22.04.2015 за № 452/26897 і № 453/26898, затверджено Перелік технічних та інших засобів реабілітації, що підлягають поверненню у разі смерті осіб та з інших причин, якщо строк їх експлуатації не закінчився, і Порядок повернення та списання технічних та інших засобів реабілітації;

✓ на виконання пункту 1 розділу XIV додатка 2 Національного плану постановою Кабінету Міністрів України від 31.03.2015 № 157 «Про внесення

---

² Наказ Мінсоцполітики від 05.05.2014 № 270 (із змінами від 04.11.2014 № 856), затверджений на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 23.04.2014 № 117 «Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти».

змін до постанови Кабінету Міністрів України від 8 грудня 2006 р. № 1686» з **17.04.2015 (більш як на два роки пізніше** визначеного цим пунктом терміну) внесено зміни до Державної типової програми реабілітації інвалідів, згідно з якими осучаснено і приведено у відповідність із Міжнародною класифікацією перелік ТЗР за їх видами, групами та надавачами послуг;

✓ Положення про централізований банк даних з проблем інвалідності, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 16.02.2011 № 121 і постановою Кабінету Міністрів України від 22.10.2014 № 557, приведені у відповідність зі статтею 41 Закону про реабілітацію в частині рівнів наповнення банку;

✓ змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 11.08.2014 № 374 до пункту 53 Порядку № 321, з 27.08.2014 **встановлено пріоритетність спрямування бюджетних коштів** на виготовлення ТЗР: протезно-ортопедичних виробів (далі – ПОВ), протезів молочної залози (далі – ПМЗ), крісел колісних, меблів (столів-парт, стійок-парт, стійок (вертикалізаторів), стійок похилих), ліжок, стінок шведських, матраців протипролежневих), допоміжних засобів для переміщення або переносу (кошиків (стільців) для перенесення).

Разом з тим заходи, які вживалися Мінсоцполітики і Фондом з метою усунення виявлених за результатами попередніх аудитів недоліків і порушень, були неповними, **деякі з них не враховували зміни у чинному законодавстві**, що негативно позначилося на управлінні бюджетними коштами на цю мету та забезпеченні окремих категорій населення ТЗР, зокрема:

✓ до **Переліку продукції**, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні, затвердженого наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 01.02.2005 № 28, **не включено позиції** щодо обов'язкової сертифікації ТЗР серійного виробництва згідно з частинами одинадцятою–дванадцятою статті 26 Закону про реабілітацію;

✓ частина сімнадцята статті 26 Закону про реабілітацію **щодо встановлення ліцензування діяльності** протезно-ортопедичних підприємств так і не узгоджується з нормами Закону України від 01.06.2000 № 1775 «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» (далі – Закон про ліцензування) та з 28.06.2015 – Закону України від 02.03.2015 № 222 «Про ліцензування видів господарської діяльності», згідно з якими така діяльність ліцензуванню не підлягає. На дату аудиту міністерство підготувало законопроект щодо виключення цієї норми із Закону про реабілітацію;

✓ **залишається невиконаною пропозиція** щодо затвердження Мінсоцполітики, згідно з пунктом 32 Порядку № 321, **Типового положення** про стаціонарне (реабілітаційне) відділення первинного і складного протезування та ортезування. Крім того, остаточно не визначено питання встановлення вимоги про обов'язкове отримання казенними протезно-ортопедичними підприємствами, у складі яких функціонують стаціонарні (реабілітаційні) відділення первинного і складного протезування та ортезування (далі – стаціонари), ліцензії на медичну практику. За інформацією

Мінсоцполітики, 4 із 11 казенних протезно-ортопедичних підприємств, у структурі яких функціонують стаціонари, отримали ліцензію на проведення медичної практики з метою надання інвалідам, які перебувають у стаціонарах, листків тимчасової непрацездатності. Це свідчить про дотримання Ліцензійних умов впровадження господарської діяльності з медичної практики, затверджених наказом МОЗ України від 02.02.2011 № 49, у частині наявності приміщень, що відповідають санітарним нормам і правилам; приладів, обладнання, оснащення, укомплектованості працівниками відповідного рівня і стажу роботи тощо;

✓ **не забезпечено повноцінного функціонування ЦБІ та підтримку його в актуальному стані.** Впродовж 2009–2014 років на модернізацію та технічний супровід ЦБІ видатки **не передбачалися** і не спрямовувалися. Як наслідок, у ЦБІ потребують розроблення підсистеми формування потреби у ТЗР, їх обліку і видачі залишків, післягарантійного ремонту ТЗР; актуалізації процесів видачі ТЗР, що впливає на ефективність управління бюджетними коштами та їх використання. У 2015 році на цю мету за КПКВК 2501090 за рахунок загального фонду державного бюджету передбачено спрямувати 4200 тис. грн, які станом на 01.07.2015 не виділено.

Разом з тим деякі пропозиції Рахункової палати з плином часу втратили свою актуальність. Зокрема, з набранням чинності з 20.04.2014 Законом України від 10.04.2014 № 1197 «Про здійснення державних закупівель» втратив чинність Закон України від 22.12.95 № 493 «Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб», через що, немає потреби у врегулюванні порядку розміщення державного замовлення на постачання продукції соціального призначення, і Закон України від 01.06.2010 № 2289 «Про здійснення державних закупівель», який передбачав процедуру конкурсного відбору у разі придбання ТЗР індивідуального виробництва.

Таким чином, Мінсоцполітики не забезпечено в повному обсязі реагування на висновки та пропозиції Рахункової палати в частині усунення правових прогалин та організаційних недоліків, зокрема щодо функціонування ЦБІ, що не сприяє ефективному управлінню бюджетними коштами на забезпечення окремих категорій населення ТЗР.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ПРОГРАМИ ЗА КПКВК 2507030 ЗА НАПРЯМОМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕННЯ ТЕХНІЧНИМИ ТА ІНШИМИ ЗАСОБАМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Державна політика України у сфері реабілітації інвалідів, у тому числі дітей-інвалідів, згідно із статтею 5 Закону про реабілітацію, забезпечує, зокрема, координованість системи реабілітації, що реалізується через своєчасність, безперервність та комплексність відновлювальних заходів і методик, а також **доступність ТЗР і виробів медичного призначення, реабілітаційних послуг, відповідність їх змісту, рівню та обсягу фізичним, розумовим, психічним можливостям і стану здоров'я інваліда, дитини-інваліда.**

Одним із основних видів і форм реабілітаційних заходів, згідно зі статтями 24 і 25 Закону про реабілітацію, є забезпечення інвалідів, дітей-інвалідів ТЗР, розробку, виробництво та забезпечення, якими, відповідно до статті 26 зазначеного Закону, **гарантує держава**. Забезпечення інвалідів та окремих категорій населення ТЗР, що надаються їм безоплатно або на пільгових умовах, за наявності відповідного медичного висновку також визначено одним із напрямів соціального захисту інвалідів згідно із Законом України від 21.03.91 № 875 «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні».

Перелік ТЗР, визначений статтею 26 Закону про реабілітацію (у редакції від 22.12.2011 № 4213), **порівняно з переліком, визначеним пунктом 2 Порядку № 321**, крім ПОВ, ортопедичного взуття; спеціальних засобів для самообслуговування та догляду; засобів для пересування; допоміжних засобів для особистої рухомості, переміщення та підйому; меблів та оснащення; спеціальних засобів для орієнтування, спілкування та обміну інформацією, **містить також спеціальні засоби для освіти** (включаючи літературу для сліпих) **і зайняття трудовою діяльністю та спеціальне фізкультурно-спортивне обладнання і спорядження, спортивний інвентар**. Перелік технічних та інших засобів реабілітації, їх кваліфікаційних шифрів та відповідних їм хвороб за Міжнародною статистичною класифікацією хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я, затверджений наказом Мінсоцполітики від 30.09.2014 № 708/685, відповідає Порядку № 321.

Рішення про забезпечення інвалідів ТЗР, згідно зі статтею 26 Закону про реабілітацію, **приймається медико-соціальними експертними комісіями** (далі – МСЕК), лікарсько-консультативними комісіями лікувально-профілактичних закладів (далі – ЛКК) – щодо дітей-інвалідів на підставі медичних показань і протипоказань, а також соціальних критеріїв, **а підставою**, згідно з пунктом 7 Порядку № 321, є висновок МСЕК (ЛКК), рішення військово-лікувальної комісії (далі – ВЛК) (для постраждалих внаслідок АТО, яким не встановлено інвалідність). При цьому за медичними показаннями встановлюється необхідність надання інваліду ТЗР, що забезпечують компенсацію або усунення стійких обмежень його життєдіяльності, а за соціальними критеріями – для відновлення втрачених або придбання нових професійних знань, навичок та умінь, соціальної адаптації тощо.

Разом з тим лише у 2015 році наказом Мінсоцполітики від 20.01.2015 № 37 затверджено **порядок визначення функціональних можливостей інваліда**, дитини-інваліда, іншої особи, який встановлює відповідну процедуру для осіб з порушеннями функцій нижніх кінцівок, які потребують забезпечення ПОВ залежно від ступеня мобільності, рухомого навантаження **за 5-ма рівнями**, що дає можливість впорядкувати процедуру забезпечення інвалідів ТЗР і створює умови для ефективного використання бюджетних коштів.

Пріоритетне право на забезпечення ТЗР, згідно зі статтею 26 Закону про реабілітацію, мають **діти-інваліди**. При цьому пунктом 13 Порядку № 321 встановлено, що **першочергово** забезпечуються ТЗР діти-інваліди,

позачергово – інваліди, постраждали внаслідок АТО³, та жінки, які потребують ПМЗ (з 27.08.2014 уточнено перелік хвороб, перенесення яких дає на це право) у разі первинного протезування.

Облік інвалідів, дітей-інвалідів, інших осіб, які мають право на безоплатне забезпечення ТЗР, згідно з пунктом 15 Порядку № 321, ведуть органи соціального захисту населення за зареєстрованим місцем проживання осіб у порядку, встановленому Мінсоцполітики. Порядок взяття на облік інваліда, дитини-інваліда, іншої особи для забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації за їх фактичним місцем проживання, перебування затверджено наказом Мінсоцполітики від 23.09.2014 № 683.

Підставою для взяття на облік є заява інваліда і вичерпний перелік документів, визначений пунктом 16 Порядку № 321, зокрема, посвідчення особи, довідка про взяття на облік особи, яка переміщується з тимчасово окупованої території або району проведення АТО⁴, висновок МСЕК (ЛКК, ВЛК), індивідуальна програма реабілітації (далі – ІПР), що містить показання для забезпечення ТЗР (за винятком спеціальних засобів для орієнтування, спілкування та обміну інформацією), тощо. Згідно з Порядком № 321, підставою для забезпечення:

✓ **ПОВ, ортопедичним взуттям та допоміжними засобами для особистого догляду та захисту** (пункти 29–36) є заява інваліда до протезно-ортопедичного підприємства, направлення, видане органом соціального захисту населення за зареєстрованим місцем проживання, та посвідчення особи. Підприємство за зверненням інваліда на підставі електронного направлення оформляє картку протезування та замовлення на виготовлення індивідуальних засобів реабілітації терміном від 10 (ПОВ, ортопедичне взуття) до 20 (протези, ортези) робочих днів;

✓ **засобами для одягання та роздягання, допоміжними засобами для особистої гігієни, допоміжними засобами для особистої рухомості, переміщення та підйому, засобами для пересування, меблями, оснащенням, спеціальними засобами для орієнтування, спілкування та обміну інформацією** (пункти 37–47) є заявка інваліда, оформлена органом соціального захисту населення за місцем його проживання або сервісним центром, копія якої надсилається підприємству, або роздруковане направлення у разі замовлення ТЗР на підприємстві або в сервісному центрі.

Згідно з пунктом 43 Порядку № 321, у разі коли інвалід, дитина-інвалід не можуть користуватися ТЗР серійного виробництва, що підтверджено ІПР, для постраждалих внаслідок АТО – рішенням ВЛК або висновком ЛКК, орган соціального захисту населення подає заявку на виготовлення таких засобів за індивідуальним замовленням. **Порядок подання заявки на виготовлення технічних засобів реабілітації** за індивідуальним замовленням затверджено наказами Мінсоцполітики від 03.08.2009 № 295 і від 01.08.2014 № 518 (далі – Порядки № 295, № 518).

³Зміни внесені постановою Кабінету Міністрів України від 11.08.2014 № 374.

⁴Зміни внесені наказом Мінсоцполітики від 25.02.2015 № 217.

Вичерпний перелік форм документів з обліку і забезпечення інвалідів, дітей-інвалідів та інших категорій населення ТЗР затверджено наказом Мінсоцполітики від 04.07.2012 № 400 (зі змінами від 14.10.2014 № 765).

Днем звернення за ТЗР (пункт 22 Порядку № 321) вважається дата надходження заяви про взяття на облік з переліком документів, днем отримання (пункт 6) – дата видачі ТЗР у користування інваліду, а у разі надсилання поштою – день, вказаний у повідомленні про вручення, який заноситься у ЦБІ.

Інвалід має право на безоплатний гарантійний ремонт, який проводиться сервісним центром, підприємством за рахунок коштів підприємства-виробника, та післягарантійний ремонт – за рахунок коштів державного бюджету з обмеженням з 27.08.2014 його сукупної вартості не більш як 70 відс. граничної ціни засобу, встановленої Мінсоцполітики на відповідний рік, що дає можливість уникати здійснення високовартісних ремонтів. Так, вартість ремонту протезу, проведеного Київським КЕПОП у період з 28.05.2014 по 04.07.2014 для інваліда К., становила 87,4 відс. (25738,54 грн) його первинної вартості у грудні 2013 року, а термін експлуатації відремонтованого виробу сплинув через два місяці після його видачі – 04.10.2014.

Разом з тим окремі нормативно-правові акти з питань забезпечення окремих категорій населення ТЗР мають певні правові прогалини та суперечності, зокрема:

✓ згідно з вимогами абзацу першого пунктів 29 і 30 Порядку № 321, підприємство зобов'язано оформлювати замовлення на виготовлення ТЗР у разі звернення інваліда незалежно від місця його проживання. У той же час, згідно з умовами договорів на виготовлення, поставку, ремонт та технічне обслуговування ТЗР (далі – договори), укладених ПО «Укрпротез» (Фондом) з протезно-ортопедичними підприємствами, виконані роботи із забезпечення інвалідів ТЗР підлягають оплаті виключно з дотриманням передбачених на такі цілі обсягів коштів. Як наслідок, виникла заборгованість за виконані підприємствами за рахунок власних коштів замовлення інвалідів понад обсяги, визначені в договорах на відповідний рік, яка в обліку Мінсоцполітики та Фонду не відображається;

✓ з 01.07.2015 набули чинності положення підпункту 14 пункту 3 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 15.01.2015 № 124 «Про технічні регламенти та оцінку відповідності», якими внесено зміни, зокрема, до статті 26 Закону про реабілітацію. Згідно із змінами, ТЗР, комплектуючі до них, що випускаються в умовах серійного виробництва (крім медичних виробів та допоміжних засобів до них, на які поширюється дія технічного регламенту щодо медичних виробів), підлягають сертифікації в державній системі сертифікації відповідно до Декрету Кабінету Міністрів України від 10.05.93 № 46-93 «Про стандартизацію і сертифікацію». Тобто для таких ТЗР і комплектуючих до них збережено існуючий механізм сертифікації,

а на медичні вироби і допоміжні засоби до них поширено дію Технічного регламенту щодо медичних виробів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.10.2013 № 753. При цьому в статті 26 Закону про реабілітацію мають місце неузгодженості в частині термінів «вироби медичного призначення» і «медичні вироби», що ускладнює їх застосування. У результаті на сьогодні, за даними Мінсоцполітики, МОЗ поширило дію Технічного регламенту на всі види ТЗР, що ускладнить їх виробництво;

✓ **норми наказу** Мінсоцполітики від 01.10.2012 № 610 «Про Експертну комісію Мінсоцполітики України із забезпечення інвалідів ТЗР, ціна яких перевищує граничну» (далі – Наказ № 610), а саме абзаци другий – четвертий пункту 8 Положення про Експертну комісію Мінсоцполітики України із забезпечення інвалідів ТЗР, ціна яких перевищує граничну, затвердженого Наказом № 610 (далі – Положення про Експертну комісію), **не передбачають вимог щодо подання обґрунтованих доказів** необхідності забезпечення **ПОВ за ціною, що перевищує граничну**, зокрема висновку МСЕК (ЛКК) або ІПР; типова анкета пацієнта для розгляду заявки на забезпечення ПОВ у додатку 1 до Положення не вимагає зазначення даних щодо особливостей, що не дозволяють інваліду користуватися ПОВ, ціна яких не перевищує граничну; **не визначають порядку подання** підприємствами-виробниками ТЗР, ціна яких перевищує граничну, **документів** на її розгляд. Як наслідок, документи, подані секретарю Експертної комісії Мінсоцполітики України із забезпечення інвалідів ТЗР, ціна яких перевищує граничну (далі – Експертна комісія), не містили дати та відповідної вхідної реєстрації, що унеможливило перевірку дати подання заявок та аналіз дотримання пункту 11 Положення щодо тижневого терміну подання Експертною комісією підприємству рішення про оплату виготовлених ТЗР;

✓ **окремі норми Положення** про Експертну комісію в частині встановлення її повноважень **не узгоджуються між собою**. Так, згідно з пунктом 8 Положення про Експертну комісію, її завданнями є **визначення доцільності виготовлення**, собівартості та відпускну ціни ТЗР, ціна яких перевищує граничну, а згідно з пунктами 10 і 11 цього Положення, її рішення є підставою для **оплати вартості Фондом вже виготовленого підприємством виробу за ціною, що перевищує граничну**.

Як наслідок, випадки відмов в оплаті таких ТЗР поодинокі, мають місце окремі випадки видачі інвалідам ТЗР, виготовлених за ціною, що вища за граничну, до прийняття рішення Експертною комісією (про це йдеться у Звіті далі);

✓ **подання** підприємствами-кандидатами **окремих документів**, визначених Наказом № 215, що не впливають, як встановлено аудитом, на їх відбір, проте є громіздкими за обсягом, спричиняє додаткове навантаження на членів комісії та потребує значного простору для зберігання справ (зокрема, копій нормативної та технічної документації, технічних паспортів (копію титульних сторінок ДСТУ, СОУ, інструкцій про експлуатацію обладнання тощо, завірених печаткою підприємства), які щороку дублюються підприємствами). Водночас

Кваліфікаційними вимогами не передбачено подання планових калькуляцій собівартості та відпускної ціни, що створило б певні конкурентні умови серед підприємств, які пропонують ТЗР серійного виробництва; **не визначено періоду**, за який подається фінансова звітність; не встановлено подання сертифікатів про атестацію лікаря-спеціаліста.

Проектом змін до Наказу № 215, який на дату аудиту перебував на повторному погодженні у Державної регуляторної служби, передбачено виключення із переліку документів, визначених **підпунктами 8–13 Кваліфікаційних вимог** (фінансової звітності, гарантійних листів про поставку ТЗР підприємством-виробником запасних частин і комплектувальних виробів постачальнику), **продовжено до 3-х років термін відповідності** Кваліфікаційним вимогам, що може **створити певні ризики** укладання договорів з **фінансово нестабільними підприємствами** і втрати бюджетних коштів, спрямованих як попередня оплата;

✓ Порядком № 321 **не врегульовано механізму** переоформлення у наступному році **направлень інвалідів** на забезпечення ТЗР, сформованих протезно-ортопедичними підприємствами, але не виконаних у звітному році, у разі визнання підприємства таким, що не відповідає Кваліфікаційним вимогам, що створює перешкоди для інвалідів, які користуються його послугами;

✓ з 27.08.2014, згідно зі змінами від 11.08.2014 № 374 до пункту 35 Порядку № 321, **дітей до 18 років позбавлено права** безоплатного забезпечення двома парами ортопедичного взуття на рік, за винятком осіб, що мають плосковальгусні та плосковарусні деформації стопи та забезпечуються двома парами індивідуальних ортезів на стопу на рік; інвалідів, дітей-інвалідів, постраждалих внаслідок АТО – безоплатного забезпечення ортезами на стопу в разі отримання ними ортопедичного взуття (абзац 9 п. 35 Порядку № 321).

Таким чином, на сьогодні нормативно-правова база із забезпечення окремих категорій населення ТЗР здебільшого врегульовує дане питання, проте окремі нормативно-правові та відомчі акти потребують врегулювання, оскільки містять правові прогалини і суперечності, що впливають на доступність ТЗР для інвалідів та ефективність витрачання бюджетних коштів на цю мету.

3. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ПРОГРАМИ ЗА КПКВК 2507030 ЗА НАПРЯМОМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕННЯ ТЕХНІЧНИМИ ТА ІНШИМИ ЗАСОБАМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Систему забезпечення інвалідів ТЗР, згідно із статтею 12 Закону про реабілітацію, становлять центральні і місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування (структурні підрозділи соціального захисту населення обласних, Київської міської держадміністрацій з питань соціального захисту населення (далі – структурні підрозділи) та структурні підрозділи районних, районних у м.м. Києві та Севастополі державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (крім м.м. Києва) рад з питань

соціального захисту населення (далі – органи соціального захисту населення), які здійснюють державне управління системою реабілітації інвалідів, та протезно-ортопедичні підприємства різних форм власності. Організаційна схема забезпечення окремих категорій населення ТЗР за КПКВК 2507030 наведена в додатках 1 і 2.

• **Головним органом** у системі центральних органів виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у **сферах соціального захисту населення, ветеранів, інвалідів**, з питань сім'ї та дітей, згідно з Положенням про Міністерство соціальної політики України, затвердженим Указом Президента України від 06.04.2011 № 389, є **Мінсоцполітики**. Положення затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 423 (набрало чинності 07.07.2015), або більш як через рік з дати набрання чинності Законом України від 27.02.2014 № 795 «Про внесення змін до Закону України «Про центральні органи виконавчої влади»⁵.

У частині забезпечення окремих категорій населення ТЗР на **Мінсоцполітики** покладено ряд повноважень, зокрема:

✓ здійснення **регулювання цін на ПОВ і технічні засоби** профілактики інвалідності та реабілітації (пункт 9 постанови Кабінету Міністрів України від 25.12.96 № 1548 «Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)»);

✓ **відбір підприємств, які зможуть безкоштовно забезпечувати індивідуальні заявки** інвалідів на виготовлення, ремонт і технічне обслуговування ТЗР, який здійснюється Комісією згідно з Наказом № 215. Однак **рішення про створення** такої Комісії затверджено наказом Мінсоцполітики від **17.04.2014** № 227, тобто **через два роки** після затвердження Наказу № 215 і Порядку № 321 (голова Комісії Мушинін В.В. – перший заступник Міністра соціальної політики України, з 14.02.2015 – Шевченко В.В. – перший заступник Міністра соціальної політики України). До **17.04.2014** повноваження Комісії виконувала **Експертна комісія** Міністерства соціальної політики України з **перевірки підприємств-виконавців державного замовлення** усіх форм власності на виготовлення, поставку, ремонт та технічне обслуговування ТЗР, виготовлених за індивідуальним замовленням, утворена наказом Мінсоцполітики від 24.04.2008 № 224;

✓ **прийняття рішення про оплату вартості ТЗР**, ціна яких перевищує граничну, що здійснюється **Експертною комісією**;

✓ **визначення з урахуванням потреби у ТЗР** обсягів коштів за напрямками їх використання та пріоритетних напрямів; затвердження їх розподілу та подання його Фонду для укладання договорів з протезно-ортопедичними підприємствами (згідно з Порядком № 321, Порядком взаємодії Мінсоцполітики, Державної служби з питань інвалідів та ветеранів України, Фонду соціального захисту інвалідів і ПО «Укрпротез» із забезпечення інвалідів технічними та іншими засобами реабілітації, затвердженим наказом Мінсоцполітики

⁵ Набрав чинності з 02.03.2014.

від 20.08.2012 № 510 (далі – Порядок № 510)⁶, Порядком взаємодії Міністерства соціальної політики України та Фонду соціального захисту інвалідів із забезпечення інвалідів, дітей-інвалідів, інших осіб технічними та іншими засобами реабілітації», затвердженим наказом Мінсоцполітики від 08.10.2014 № 739 (далі – Порядок № 739).

Законами України від 16.01.2014 № 719 «Про Державний бюджет України на 2014 рік» (далі – Закон № 719) і від 28.12.2014 № 80 «Про Державний бюджет України на 2015 рік» (далі – Закон № 80) **Мінсоцполітики визначено головним розпорядним бюджетних коштів** за бюджетною програмою КПКВК 2507030, а **Фонд – відповідальним виконавцем**.

- **Центральним органом виконавчої влади України**, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра соціальної політики України, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері соціального захисту інвалідів, ветеранів війни тощо, згідно з Положенням про Державну службу з питань інвалідів та ветеранів України, затвердженим Указом Президента України від 06.04.2011 № 397, до 10.09.2014 була **Державна служба з питань інвалідів та ветеранів України** (далі – Служба). Постановою Кабінету Міністрів України від 13.08.2014 № 414 «Питання діяльності деяких центральних органів виконавчої влади» цей орган з **10.09.2014 ліквідовано**, а його повноваження та функції з питань соціального захисту інвалідів **покладено на Мінсоцполітики**.

- **Виконання програм соціального захисту інвалідів**, згідно з Положенням про Фонд соціального захисту інвалідів, затвердженим наказом Мінсоцполітики від 14.04.2011 № 129 (далі – Положення про Фонд), покладено на **Фонд соціального захисту інвалідів**, що є бюджетною установою, діяльність якої до 10.09.2013 спрямовувалася, координувалася та контролювалася Службою, а з 10.09.2013 – Мінсоцполітики.

Фонд, згідно з Положенням про Фонд (із змінами, внесеними наказом Мінсоцполітики від 12.09.2014 № 650), здійснює, зокрема, наповнення ЦБІ інформацією про забезпечення ТЗР і його адміністрування в частині виготовлення та видачі ТЗР; збирання, аналіз і подання до Мінсоцполітики інформації для формування потреби на утримання стаціонарів; перерахування коштів підприємствам за видані інвалідам, дітям-інвалідам та іншим категоріям населення ТЗР і надання послуг з їх післягарантійного ремонту; формування пропозицій до цін на ТЗР з урахуванням проведеного моніторингу цін на сировину, комплектуючі та матеріали; щорічне подання Мінсоцполітики пропозицій щодо формування граничної ціни на ТЗР; здійснення моніторингу забезпечення інвалідів ТЗР (формування та перевірка реєстрів на видані ТЗР).

Головні завдання Фонду щодо забезпечення окремих категорій населення ТЗР визначені також у порядках № 510 і № 739. Крім того, Фонд на виконання наказу Мінсоцполітики від 31.03.2015 № 351 з **01.04.2015** збирає та узагальнює звіт ф. № 7 і щокварталу подає його Мінсоцполітики.

⁶ Втратив чинність згідно з Порядком № 739.

- **Структурні підрозділи соціального захисту населення обласних, Київської міської держадміністрацій** з питань соціального захисту населення, які, відповідно до положень, затверджених розпорядженнями обласних, Київської міської держадміністрацій, порядків № 510 і № 739, здійснюють, зокрема, координацію та контроль за діяльністю органів соціального захисту населення, узагальнення кількісної потреби у ТЗР, наданої цими органами, та її подання Службі, а з 11.11.2014 – Фонду; узагальнення звіту ф. № 7 і щокварталу подання його Службі (з 01.04.2015 – Фонду)⁷, щороку – головним управлінням Держстату в областях та в м. Києві.
- **Структурні підрозділи районних, районних у м. Києві державних адміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (крім м. Києва) рад з питань соціального захисту населення**, які на виконання пунктів 15 і 19 Порядку № 321, Порядку взяття на облік, порядків № 510 і № 739, крім вищезазначеного, зокрема, ведуть облік інвалідів, вносять їх особисті дані до ЦБІ, формують у ньому електронні направлення на забезпечення ТЗР і видають окремі їх види інвалідам, інформують інвалідів про підприємства, до яких вони можуть звернутися щодо забезпечення ТЗР, і заповнюють картки забезпечення.

При цьому, як встановлено аудитом, структурні підрозділи **не можуть формувати в ЦБІ звітні дані** про стан забезпечення інвалідів ТЗР за вибраний період, а органи соціального захисту населення **формування звітності** про фактичний стан забезпечення інвалідів ТЗР здійснюють за результатами перегляду кожної особової картки, відкритої в ЦБІ.

- **Промислове об'єднання «Укрпротез»** (далі – ПО «Укрпротез»), яке до 27.08.2014, згідно з пунктом 53 Порядку № 321, Порядком № 510, виконувало повноваження **одержувача бюджетних коштів**, визначало у вартісному виразі потребу інвалідів у ТЗР, надавало її Фонду, Службі та Мінсоцполітики, здійснювало розрахунки з протезно-ортопедичними підприємствами за виготовлені та відремонтовані ними вироби. Мінсоцполітики наказом від 12.08.2014 № 541 **припинено діяльність ПО «Укрпротез»** шляхом ліквідації та передачі майна на баланс Фонду.
- **75 підприємств (станом на 01.07.2015 – 80) усіх форм власності**, які визнані такими, що відповідають Кваліфікаційним вимогам, і з якими ПО «Укрпротез» та (або) Фондом укладено договори на виготовлення, поставку, ремонт та технічне обслуговування ТЗР. З них **13** (у 2015 році – **11**) державних/казених протезно-ортопедичних підприємств є ще й одержувачами бюджетних коштів за КПКВК 2507030 за напрямом утримання стаціонарів, що діють в їх структурі; вносять, згідно з пунктом 34 Порядку № 321, інформацію про видані ТЗР до ЦБІ;
- **Сервісні центри**, які створюються і діють на виконання Порядку № 321 і згідно з Типовим положенням про сервісний центр із забезпечення інвалідів технічними та іншими засобами реабілітації та технічного обслуговування цих

⁷ Згідно з наказом Мінсоцполітики від 31.03.2015 № 351.

засобів, затвердженим наказом Мінсоцполітики від 19.05.2011 № 186, як **структурні або відокремлені підрозділи при державних/казенних експериментальних протезно-ортопедичних підприємствах** з метою індивідуального підходу забезпечення інвалідів ТЗР і технічного обслуговування цих засобів **проводять, зокрема, анкетування та консультування інвалідів щодо забезпечення ТЗР, видають їх інваліду і вносять інформацію про видачу до електронної карти інваліда до ЦБІ.**

- **ЛКК, МСЕК, ВЛК, які безпосередньо не беруть участі в управлінні бюджетними коштами, але складають і не рідше одного разу на два роки переглядають ІПР інвалідів і дітей-інвалідів, а також повинні заносити відповідні відомості до ЦБІ.**

Таким чином, організаційна схема забезпечення окремих категорій населення ТЗР за рахунок коштів державного бюджету у 2014 році **була громіздкою, що за відсутності повноцінного функціонування ЦБІ унеможливило ефективне управління бюджетними коштами та задоволення потреб інвалідів у ТЗР.**

У той же час аудитом встановлено, що виконання своїх повноважень у частині забезпечення окремих категорій населення ТЗР усі залучені до цього процесу органи здійснювали з певними організаційними недоліками і в окремих випадках – з недотриманням нормативно-правових актів, що регулюють ці питання, що не сприяє ефективному використанню коштів за КПКВК 2507030. Зокрема,

✓ **Комісією не забезпечено в повному обсязі дотримання Кваліфікаційних вимог при визначенні відповідності підприємств усіх форм власності на виготовлення, поставку, ремонт та технічне обслуговування ТЗР і достатню обґрунтованість прийняття рішення щодо їх відбору. Разом з тим Наказом № 215 не передбачено механізму подання документів, які надходять на розгляд Комісії для встановлення відповідності кваліфікаційним вимогам, зокрема, їх реєстрації, обов'язкової нумерації та прошивання, порядку повідомлення підприємств-кандидатів про проходження кваліфікації або відмову, термінів розгляду Комісією документів після їх надання. Як наслідок, документи підприємств-кандидатів у 2014 році та впродовж I кварталу 2015 року не реєструвалися, не прошивалися та не нумерувалися, що унеможливило перевірку дотримання 3-місячного терміну подання документів після прийняття державного бюджету, визначеного пунктом 7 Положення, і наявності повного переліку документів на дату подання заявки та засідання Комісії.**

У 2014 році відбулося **6 засідань** Комісії, у I кварталі 2015 року – **4**, на яких вирішено, що відповідно **75** підприємств (у т.ч. **15** державних/казенних) і **67** підприємств (в т.ч. **12** державних/казенних) відповідають Кваліфікаційним вимогам; відповідно **5** і **1** підприємство **не відповідають** Кваліфікаційним вимогам, оскільки подали **неповний** комплект документів, передбачених Наказом № 215. Аудитом документів, поданих на розгляд Комісії, **26** приватними підприємствами у 2014 році та **22** підприємствами

(у т. ч. 12 державними/казенними) у I кварталі 2015 року, **встановлено**, зокрема, що:

- рішення Комісії про проведення **перевірок** для встановлення **відповідності** наданих підприємствами документів, наявної у них матеріальної бази з **виїздом на них** насамперед стосувалося підприємств, які вперше подавали заявку на її розгляд або пропонували новий вид ТЗР. У 2014 році здійснено **8** перевірок, за результатами яких **3** підприємства визнано такими, що **не відповідають** Кваліфікаційним вимогам (зокрема, ЧПП «Опора» в частині виготовлення ортопедичного взуття); у I кварталі 2015 року прийнято рішення здійснити **8** перевірок, які проведені у квітні 2015 року і підтвердили відповідність **усіх підприємств** Кваліфікаційним вимогам. Зокрема, перевірки **4-х** підприємств, **розташованих у двох областях**, проведені **в один день, тобто їх якість сумнівна**. Так, два члени Комісії **15.04.2015** перевірили ТОВ «Медичний центр «Ортоспайн», ТОВ «РЦІ «Біоскульптор» (м. Харків) і ТОВ «Ортез-Полтава», ПОГ «Інватех» (м. Полтава);

- рішення про відповідність Кваліфікаційним вимогам приймалися Комісією щодо підприємств, більшість з яких, зокрема, **не мала власного приміщення (наявне лише у 2 із 36 перевірених приватних підприємств); орендувала обладнання** для виготовлення ТЗР та оцінки якості виготовленої продукції (зокрема, **12-ма приватними підприємствами** укладено 17 договорів з державними/казенними підприємствами на оренду приміщення та/або обладнання для виготовлення й оцінки якості ТЗР та/або отримання послуг з тимчасового розміщення осіб при протезуванні, відповідно, ці підприємства **не надавали** на розгляд Комісії **актів** пусконалагоджувальних робіт **оренованого обладнання**); статuti щонайменше **7 підприємств не передбачали виготовлення ТЗР**;

- Комісією **підтверджено відповідність** Кваліфікаційним вимогам підприємств-кандидатів, які **всупереч вимогам Наказу № 215** подали **неповний перелік документів** (зокрема, **7 приватних підприємств** у 2014 році **не надали** відомості про **півірку** обладнання, що використовується при виготовленні та оцінці якості ТЗР; **2 приватні підприємства** у **2015** році **надали акти** пусконалагоджувальних робіт на обладнання, яке використовується при виготовленні ТЗР частково; **12** у 2014 році та у I кварталі 2015 року **не підтвердили своєчасного** (один раз на три роки), згідно з абзацом 2 пункту 3 Кваліфікаційних вимог, **проходження** окремими фахівцями **перепідготовки** за напрямом діяльності; **4 підприємства** при складанні додатків **не дотримувалися типових форм**, затверджених Наказом № 215);

- при прийнятті рішення **Комісією не взято до уваги недотримання 6-ма** у 2014 році та **14-ма** підприємствами-кандидатами у 2015 році підпункту 2.1 Положення про порядок проведення атестації лікарів, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.12.97 № 359 (далі – Наказ МОЗ № 359), у частині **підтвердження** окремими лікарями цих підприємств права проводити **медичну діяльність**.

Таким чином, з порушенням норм Наказу № 215 і Наказу МОЗ № 359 у **2014 році** Фондом оплачено виготовлення ТЗР на суму **79363,3 тис. грн**, у **I кварталі 2015 року** – на **46069,2 тис. грн**, з них всупереч Наказу № 215 і Наказу МОЗ № 359 – 35703,6 тис. грн, лише Наказу № 215 – 5372,3 тис. грн і Наказу МОЗ № 359 – 4993,3 тис. грн (додатки 3 і 4);

- **Комісією при прийнятті рішень** щодо відповідності підприємств Кваліфікаційним вимогам і наданні Фонду рекомендацій для укладання договорів з 7-ма підприємствами **недостатньо вивчено** подані ними документи та/або не враховано їх відсутність, що **створило умови для неналежного виконання ними договорів**, укладених Фондом з:

- **ТОВ «Луганський центр протезування»**, зокрема, на виготовлення допоміжних засобів для особистого догляду та захисту (протокол від 24.02.2014 № 2), при тому, що перелік продукції на виготовлення ТЗР, наданий цим підприємством у 2014 році, **не містив зазначених засобів**. Фондом у 2014 році оплачено 251 од. таких засобів на 21,8 тис. грн;

- **двома підприємствами**, що подали фінансові документи з від'ємним результатом (ТОВ «Арвітум» за 2014 рік має збиток 2414,3 тис. грн; ПОГ «ЦКРІ «Акмеа» за 9 місяців 2014 року – 1423,5 тис. грн), при цьому вони впродовж липня-серпня 2014 року мали труднощі з виконанням договорів, укладених з ПО «Укрпротез»;

- **ПП «Форвард-Орто»** (м. Тернопіль) на виготовлення крісел колісних (моделі SWC350, SWC, AWC) виробництва Польща, незважаючи на те, що у 2014 році на розгляд Комісії ним надано договір з LwoPol Janusz Sikorsski (Польща) від 01.09.2013 № 1/2013 **без специфікації та додатків** з переліком товару за асортиментом, його кількості та ціни; у 2015 році не надано всупереч вимогам Наказу № 215 договір про поставку комплектуючих виробництва Польща для крупновузлового збирання крісел колісних та гарантійний лист від виробника;

- **науково-виробничою фірмою «Орттех-плюс»** (м. Харків) (договір від 24.02.2014 № 2), яка для виготовлення ортезів на хребет орендує обладнання у ТОВ «Протезно-ортопедичне підприємство «Біотехніка» (договір від 02.01.2014 № 01/14/О) за таким графіком: у робочі дні – з 17 до 19 год, вихідні – з 9 до 17 год (104 год у місяць). При цьому ТОВ «Регіональний центр індивідуального протезування «Біоскульптор» Комісією (рішення від 12.06.2014 № 4) визнано таким, що **не відповідає кваліфікації** через надання ним договору з аналогічними умовами;

- **ПП «Ортотоп»** (м. Львів), директор якого **Кушла З. В.** уклав договір від 01.01.2014 № 1 з **ПП Кушла З. В.** на оренду нежитлового приміщення загальною площею 158,6 кв. м, (вартість оренди становить **31,72 тис. грн** на місяць, тобто 200 грн за 1 кв. м). Разом з тим ПП «Ортотоп» для виготовлення ортезів на стопу та оцінки їх якості буде використовувати обладнання, яке, згідно з договором від 02.01.2015, фактично до **31.12.2015** передане ним підприємству «Ясени», що стало підставою для визнання останнього таким,

що відповідає Кваліфікаційним вимогам, зокрема, для виготовлення ортезів на стопу (рішення від 02.02.2015 № 2);

- **ТОВ «Світ літньої людини та реабілітації»** (м. Київ), яким укладено договір на оренду обладнання від **03.01.2014 № 030114** з ФОП Скочилов Д. Є. (м. Дніпропетровськ) для промислового використання. Однак на розгляд Комісії не надана специфікація до договору з переліком обладнання і акт приймання-передачі обладнання. При цьому документи свідчать, що виробництво ТЗР та їх гарантійне обслуговування буде здійснювати ФОП Скочилов Д. Є. Крім того, ТОВ «Світ літньої людини та реабілітації» передало в **суборенду** нежитлове приміщення загальною площею 159,55 кв. м ФОП Скочилов Д. Є. згідно з договором від **03.01.2014 № 030114**, дата і номер якого збігаються з договором на оренду обладнання, акт приймання-передачі приміщення також відсутній. Документи, **які підтверджують наявність цього приміщення** у ТОВ «Світ літньої людини та реабілітації» і правочинність розпоряджатися ним, також відсутні. Як встановлено аудитом, це підприємство впродовж липня-серпня 2014 року неналежним чином виконувало договори, укладені з ПО «Укрпротез»;

- **ТОВ «Центр протезування «Едвардс»** (м. Київ), яке для виготовлення продукції уклало договір оренди обладнання від **08.01.2014 № 1** з ТОВ «Український центр реабілітації ветеранів Афганістану», відповідно до якого воно орендує 37 од. обладнання, інструменту та засобів вимірювальної техніки зі строком оренди до 31.12.2016. Перевіркою, проведеною членами Комісії **08.05.2014** у ТОВ «Український центр реабілітації ветеранів Афганістану», встановлено, зокрема, що договір оренди обладнання від 08.01.2014 № 1 розірваний 17.04.2014. Разом з тим перевірку наявності обладнання в ТОВ «Центр протезування «Едвардс» у 2014 році не проведено;

✓ **Робочою групою** з питань розроблення пропозицій щодо **формування граничних цін на ТЗР**, що виготовляються та/або реалізуються в Україні, створеною при Службі (Фонді)⁸ (далі – Робоча група), **неповною мірою забезпечено своєчасність і достатню обґрунтованість залежно від видів ТЗР розмірів граничних цін**, затверджених наказами Мінсоцполітики від 11.01.2014 № 14 «Про організацію у 2014 році забезпечення окремих категорій населення технічними та іншими засобами реабілітації»⁹ (далі – Наказ № 14) та від 15.01.2015 № 20 «Про організацію у 2015 році забезпечення окремих категорій населення технічними та іншими засобами реабілітації» (далі – Наказ № 20), зміни до якого внесені наказом Мінсоцполітики від 05.02.2015 № 110 (далі – Наказ № 110).

Згідно з аналізом протоколів засідань Робочої групи у 2013 році щодо формування граничних цін на 2014 рік, нею було підтримано пропозицію щодо розмірів граничних цін на 2014 рік на майже всі види ТЗР, розрахованих

⁸ Повноваження Служби з підготовки пропозицій до формування граничних цін покладено на Фонд.

⁹ Зміни, внесені згідно з наказом Мінсоцполітики від 10.10.2014 № 752, набули чинності від 31.10.2014.

ПО «Укрпротез» шляхом коригування граничних цін 2013 року на індекс цін виробників (**108,6 відсотка.**). При цьому для нових виробів (п. 7 Методичних рекомендацій з визначення граничних цін на технічні та інші засоби реабілітації на 2014 рік, затверджених рішенням Робочої групи від 05.11.2013 № 1 (далі – Методичні рекомендації на 2014 рік), **така умова не передбачена**, а в окремих випадках **не витримана**; гранична ціна сформована, виходячи з фактичної собівартості запропонованих підприємствами-виробниками виробів. Так, фактична собівартість палиці-орієнтир ПхД-18 виробництва ТОВ «ВК Діспомед» на 2014 рік становила 108,78 грн, або 170,6 відс. витрат 2013 року¹⁰.

Аналогічна ситуація мала місце і в 2014 році при формуванні Робочою групою на підставі Методичних рекомендацій з визначення граничних цін на технічні та інші засоби реабілітації на 2015 рік, затверджених рішенням Робочої групи від 28.11.2014 № 2 (далі – Методичні рекомендації на 2015 рік), пропозицій до граничних цін на 2015 рік. Аналіз наданої до аудиту вибірки калькуляцій собівартості та відпускних цін **на нові види** засобів реабілітації, крісел колісних підприємств (ПАТ «Завод Артемзварювання», ПОГ «Інватех», ТзОВ «Ортотехно») також свідчить про **їх повну відповідність затвердженим граничним цінам на 2015 рік** (п. 6 Методичних рекомендацій на 2015 рік). Так, відпускна ціна інвалідної коляски універсальної базової для активних пацієнтів (модель 172) виробництва ПАТ «Завод Артемзварювання» та гранична ціна на 2015 рік були ідентичними – 5399 грн; відпускна ціна стола-парти «Росток СП-3» виробництва ПОГ «Інватех» та гранична ціна на 2015 рік були ідентичними - 3300 гривень.

Слід зазначити, що Методичними рекомендаціями на 2014-2015 роки **норматив адміністративних**, загальновиробничих витрат, у т.ч. витрат на утримання устаткування, витрат на збут і додаткової заробітної плати¹¹, **встановлено лише для ПОВ**. Як наслідок, за рештою ТЗР при формуванні граничної ціни відсоток таких витрат у структурі собівартості продукції **не контролюється**. Так, у всіх наданих до аудиту калькуляціях відпускної ціни нової продукції виробництва ТзОВ «Ортотехно» та ПОГ «Інватех» суми витрат на збут у **десятки разів перевищували** відповідний показник (**43,4 відс.**), встановлений для ПОВ. Зокрема, у структурі калькуляції собівартості стійки вертикальної «Вертикал СВн-1» **вартістю 3600 грн** витрати на збут становили **313,32 грн, або в 43,7 раза більше розміру основної заробітної плати** (7,16 гривні).

Водночас за окремими видами ТЗР, зокрема ортопедичним взуттям у розрізі видів, кріслами колісними, згідно з поданими державними/казенними протезно-ортопедичними підприємствами калькуляціями, **фактична відпускна**

¹⁰ Згідно з рішенням Робочої групи від 13.12.2013 № 3.

¹¹ У 2014-2015 роках, відповідно, 184,4 відс. та 260,1 відс., 339,4 відс. та 404,3 відс., у т. ч. 38 відс., 46,7 відс. та 43,4 відс., 43,6 відс. основної заробітної плати на підставі середньостатистичних даних бухгалтерської звітності казенних та державних підприємств за 9 місяців відповідного року).

ціна перевищувала граничну ціну на 2015 рік, а їх виробництво було збитковим. Наприклад, відпускна ціна на черевики ясельні Полтавського КЕПОП становила **781,1 грн** (рентабельність – 18 відс.), гранична - **611 грн**; відпускна ціна на черевики дошкільні Вінницького КЕПОП - **873,1 грн** (прибуток відсутній) і **701 гривня**. Аудитом, проведеним на Львівському КЕПЗПіП, підтверджено факти збитковості виготовлення ним крісел колісних (16-ти з 24 найменувань): за **3604 од. такої продукції підприємство отримало на 1127,1 тис. грн менше**, ніж витратило. Харківським КЕПОП видано протезів стегна, голені, верхніх кінцівок за відпускними цінами, що нижчі за фактичну собівартість, на **132,95 тис. гривень**. Як наслідок – недостатність обігових коштів і залучення кредитних ресурсів, сплата відсотків за якими збільшує собівартість виготовленої продукції;

✓ **організаційні зміни у системі забезпечення інвалідів ТЗР і неузгодженість дій Служби та Мінсоцполітики щодо підвищення розмірів граничних цін на 2014 рік у зв'язку з падінням офіційного курсу гривні до іноземних валют і зростанням вартості матеріалів і комплектуючих відстрочили затвердження (31.10.2014) цін майже на 3 місяці¹². Так, опрацювання питання змін граничних цін Робочою групою при Службі розпочато в липні (протокол від 24.07.2014 № 6), а остаточне рішення прийнято Робочою групою при Фонді 30.09.2014 (№ 1).**

Водночас **призупинення Мінсоцполітики з липня по вересень 2014 року спрямування Фонду асигнувань за відсутності обґрунтованих підстав та їх відновлення з 23.09.2014 (за місяць до підвищення граничних цін)** зменшило відсоток задоволення кількісної потреби в ТЗР за рахунок наявних бюджетних коштів при збереженні повного їх асортименту. Аудит засвідчив, що впродовж листопада–грудня 2014 року підприємствами видано **31 відс.** загальної кількості крісел колісних, **18,4 відс. ПОВ, 19,2 відс. ПМЗ** усіх видів, **10,3 відс.** ортопедичного взуття та **51,1 відс.** засобів реабілітації. Так, ТОВ «Слайг-Медікал» у цей період видано 413 крісел колісних із 416 (загальна кількість виданих колясок), ТОВ «Ортотехно» – 608 із 804, ТОВ «ВК «Діспомед» – 1093 із 2008 крісел.

Серед причин такого стану, зокрема, – **довготривале встановлення граничних цін на нові ТЗР**. Так, Комісією рішення щодо укладання договору з ПП «Форвард-орто» на виготовлення крісла колісного серійного виробництва Child-1 прийнято **07.05.2014**, з ТОВ «Виробнича компанія Діспомед» (модель КаД-20) – **29.07.2014**, а їх гранична ціна Мінсоцполітики визначена лише **30.10.2014** – 9350 грн і 8500 грн відповідно, зміни до договорів внесено 03.11.2014, видано в листопаді–грудні за направленнями, відкритими у цих же місяцях, відповідно 400 крісел на 3740 тис. грн і 8 од. на 68 тис. гривень. **Термін забезпечення інвалідів новими видами колясок коливався від одного дня до 25 днів. При цьому потребою не передбачено забезпечення інвалідів колясками цієї моделі.**

¹² Наказ Мінсоцполітики від 10.10.2014 № 752 «Про внесення змін до наказу Мінсоцполітики України від 11 січня 2014 року № 14».

Аналогічно, **через довготривалий процес узгодження Фондом і Мінсоцполітики розмірів граничних цін на засоби пересування, реабілітації, спеціальні засоби для орієнтування та обміну інформацією на 2015 рік їх перелік Мінсоцполітики затверджено Наказом № 110 від 05.02.2015 (через місяць з дати затвердження граничних цін на 2015 рік на решту ТЗР);**

✓ прийняття вимушеного рішення щодо формування граничних цін на 2015 рік, зокрема, на ПОВ, згідно з Методичними рекомендаціями на 2015 рік, затвердженими рішенням Робочої групи від 28.11.2014 № 2, **за фактичною вартістю матеріалів**, відповідно до комерційних пропозицій підприємств–постачальників на дату їх розрахунку, **на тлі величезної залежності вітчизняної протезної галузі від іноземних напівфабрикатів і комплектуючих та нестабільної ситуації в країні сприяло зростанню цін на ПОВ**, зокрема, з листопада 2014 року по лютий 2015 року за окремими їх видами **майже втричі** та відповідно, **потребуватиме додаткових видатків з державного бюджету**. Так, гранична ціна на 2015 рік протезу стегна модульного типу на довгу куксу та з вкладишем із силіконової композиції для пацієнтів з високим руховим навантаженням (рентабельність – 10 відс.) за варіантом 2 становила **84094 грн**, або **257,1 відс.** розміру граничної ціни на 2014 рік (**32697 грн**) станом на 31.10.2014 і **270,1 відс.** станом на 11.01.2014;

✓ **через неефективне управління бюджетними коштами та відсутність внутрішнього контролю і аудиту з боку Мінсоцполітики як головного розпорядника Фонд і ПО «Укрпротез» в окремих випадках не забезпечували належне освоєння бюджетних коштів за КПКВК 2507030, призначених на забезпечення окремих категорій населення ТЗР, зокрема,**

- **понад 5 місяців** (до 20.11.2014) на рахунку Фонду рахувалися бюджетні асигнування в сумі **1297,8 тис. грн**, призначені на оплату послуг ПО «Укрпротез» за здійснення моніторингу видачі ТЗР за даними ЦБІ;

- **через несвоєчасне затвердження паспорта бюджетної програми на 2014 рік асигнування, отримані ПО «Укрпротез» у лютому (19199,9 тис. грн) і березні (132390,5 тис. грн)**, освоєні впродовж квітня (81,1 відс.) – травня; а отримані у червні 152913,6 тис. грн використовувалися впродовж 3-х місяців (у червні – 16,8 відс., липні – 63,9 відс. і серпні – 19,3 відс.);

- Фондом станом на 01.04.2015 не використано **106683,6 тис. грн** асигнувань, або **56,9 відс.** їх обсягів, отриманих у I кварталі 2015 році, оскільки Комісія здійснювала відбір підприємств на виготовлення, поставку, ремонт і технічне обслуговування ТЗР починаючи з 31.01.2015, Фонд укладав з ними договори в лютому-березні, а сам процес формування реєстрів виданих ТЗР для їх оплати був тривалим.

Водночас, за даними ЦБІ, у I кварталі 2015 року підприємствами понад отриману передоплату видано ПОВ на **22525,6 тис. грн**, з них на ПМЗ – **2144,9 тис. гривень**. Наприклад, реєстр за замовленням ТОВ «Друкмаш-центр» сформовано 23.04.2015, а оплата проведена 06.05.2015;

✓ **Експертною комісією не забезпечено в повному обсязі належного виконання покладених на неї завдань щодо проведення експертизи**

обґрунтованості ціни та доцільності забезпечення інвалідів ТЗР, ціна яких перевищує граничну. У **2014** році нею проведено лише **4 засідання, починаючи з жовтня**, на яких розглянуто документи **7 підприємств-виробників ТЗР**, ціна яких перевищує граничну, прийнято позитивні рішення щодо забезпечення інвалідів **61 ТЗР**, з них **8 ПОВ** за ціною, що перевищує граничну, в одному випадку відмовлено; у I кварталі 2015 року засідання **не проводилися**. Зокрема, Експертною комісією приймалися рішення, незважаючи на:

- **недостатнє обґрунтування доцільності** оплати та/або **неповних пакетів документів**, встановлених пунктами 8 і 9 Положення про Експертну комісію, чи неправильне їх заповнення. Рішення про оплату ТЗР від 20.10.2014, від 17.11.2014 № 1 і 2 для 6 інвалідів прийнято, зокрема, **за відсутності** копії заявки структурного підрозділу на виготовлення крісла колісного за індивідуальним замовленням; висновку МСЕК; документів, що підтверджують комплектацію ТЗР, виготовлених Полтавським КЕПОП;

- **довготривале погодження** документів (здебільшого **не менше року**) щодо **забезпечення інвалідів ТЗР** за індивідуальним замовленням. Так, термін від дати складання органом соціального захисту населення заявок на виготовлення ТЗР до прийняття Експертною комісією рішення коливався **від двох місяців** (24.10.2014 і 15.12.2014 відповідно – крісло колісне ПАТ «Артемзварювання») **до одного року трьох місяців** (**15.07.2013 і 20.10.2014** – крісло колісне Львівське КЕПЗПіП).

Як наслідок, рішення від **20.10.2014** (№ 1) про доцільність оплати крісел колісних виробництва Львівського КЕПЗПіП, ПАТ «Артемзварювання» на суму **23,7 тис. грн** для трьох інвалідів Експертною комісією **прийняте** через **півтора–два місяці після їх смерті**. Видача та оплата цих ТЗР не проведена;

- неможливість виготовлення 16 крісел колісних за параметрами, визначеними в ІПР або висновку МСЕК, інваліди погоджувалися на інші параметри, запропоновані їм підприємством (виготовлення без підголівника, протипролежневої подушки, приставного столика, нерегульованої спинки). Так, інвалід Г. написав 03.07.2014 заяву на ім'я голови правління ЗАТ «Артемзварювання», що він попереджений про неможливість виготовлення окремих елементів крісла;

- **видачу ПОВ**, виготовлених Полтавським КЕПОП і Харківським КЕПОП за ціною, що перевищувала **граничну**, чотирьом інвалідам на суму **118 тис. грн до прийняття рішення** про доцільність їх забезпечення за такою ціною. При цьому оплата за ПОВ проведена після прийняття рішення;

- ✓ **здійснення Фондом** в окремих випадках **попередньої оплати на підставі сформованих неналежним чином гарантійних листів**, що, зокрема, не містили дати надходження документів, містили суми, вписані ручкою, до яких додавалися заявки на виготовлення ТЗР окремим особам, що були відкриті **через 20 днів – два місяці після надання гарантійного листа**. Зокрема, для отримання 04.04.2014 передоплати в сумі 2500 тис. грн, згідно з договором від

24.03.2014 № 10, Одеським КЕПОП до гарантійного листа від 27.03.2014 включено 10 осіб, які подали заяви після того, як його надіслали;

✓ програмне забезпечення ЦБІ не дає змоги відстежувати черговість інвалідів із забезпечення ТЗР, відмови, повернення ТЗР із різних причин, природний рух інвалідів, тобто дані, необхідні при визначенні потреби в ТЗР. Поряд із цим діючі підсистеми ЦБІ, які використовуються для розрахунків з підприємствами-виробниками за видані ТЗР і характеризують процес їх видачі, дають можливість підприємствам коригувати дати формування замовлення на ТЗР відповідно до дати, встановленої в реєстрах виданих виробів. Отже, у разі незадоволення замовлення інваліда в ТЗР у поточному році воно відкривається в наступному як нове, що викривлює фактичну потребу в ТЗР і порушує черговість. Водночас ЦБІ дає можливість формувати звіти про незадоволену потребу в розрізі ТЗР лише станом на поточну дату, а не за звітний період, а отримана інформація не відповідає даним звіту ф. № 7.

Встановлено випадки занесення підприємствами (Харківським КЕПОП, ТОВ «НВЦ Антей-ЛТД») до ЦБІ недостовірної інформації в частині видачі ТЗР, що подовжує термін експлуатації ТЗР та відстрочує настання права на видачу наступного. Так, за даними ЦБІ, ТОВ «НВЦ Антей-ЛТД» дитині-інваліду Б. видано крісло колісне з ручним керуванням 15.09.2014, а згідно з актом прийому-передачі – 20.05.2014. За результатами аудиту Харківського КЕПОП встановлено, що невідповідність дати внесення відмітки в ЦБІ про видачу виробів інвалідам даті фактичного їх отримання підприємством пояснювалося тим, що в період після закінчення терміну дії договору, укладеного на бюджетний рік, до підписання його на наступний рік ця підсистема ЦБІ не була активна і не давала можливості вносити дані до неї.

Таким чином, організаційна схема забезпечення окремих категорій населення ТЗР за рахунок коштів державного бюджету у 2014 році була громіздкою, що за відсутності повноцінного функціонування ЦБІ ускладнювало ефективне управління бюджетними коштами, а це, у свою чергу, вплинуло на повноту і своєчасність задоволення потреби в ТЗР. Робочою групою, створеною при Службі (Фонді), неповною мірою забезпечено своєчасність і достатню обґрунтованість формування розмірів граничних цін залежно від видів ТЗР. Прийняття Робочою групою при Фонді рішення щодо пропозицій із формування граничних цін на 2015 рік, зокрема, на ПОВ за фактичною вартістю матеріалів, згідно з комерційними пропозиціями постачальників, зумовило зростання граничних цін на окремі їх види майже втричі, що є вимушеним на тлі значної залежності від іноземних комплектуючих. Разом з тим, незважаючи на обмежене фінансування, Фонд і ПО «Укрпротез» в окремих випадках не забезпечили належного освоєння бюджетних коштів за КПКВК 2507030, що призвело до неефективного управління ними.

4. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ПРОГРАМИ ЗА КПКВК 2507030 ЗА НАПРЯМОМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕННЯ ТЕХНІЧНИМИ ТА ІНШИМИ ЗАСОБАМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Видатки на державні програми соціальної допомоги, у т.ч на програму протезування, відповідно до підпункту "б" п. 9 статті 87 Бюджетного кодексу України, віднесено до видатків, що здійснюються з державного бюджету, а згідно з частиною другою статті 55 цього кодексу, видатки загального фонду державного бюджету на забезпечення інвалідів ТЗР **визначено захищеними**.

За даними звіту (ф. № 7), **на обліку** в органах соціального захисту населення для забезпечення ТЗР на початок 2013 року **перебувало 526,7 тис. осіб**, 2014 року – **548,5 тис. осіб**, 2015 року – **582,1 тис. осіб**, станом на 01.04.2015 – **442,1 тис. осіб** (без даних по Донецькій і частково Луганській областях). Проте у 2013-2014 роках **потребували** забезпечення ТЗР **257,2 тис. осіб і 228,9 тис. осіб** відповідно.

Визначення зведеної потреби в коштах за КПКВК 2507030 на забезпечення окремих категорій населення ТЗР (КЕКВ 2282 «Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку») на 2014 рік, відповідно до Порядку № 510, здійснював **ПО «Укрпротез»**, на **2015 рік – Фонд** згідно з п. 6 Порядку № 736, виходячи із узагальненої інформації структурних підрозділів про кількісну потребу в ТЗР та обсягів фактичних видатків попереднього року за видами ТЗР, скоригованих на індекс цін виробника (на 2014 рік – 108,6 відс., на 2015 рік – 110,6 відс.), а для видатків на контроль за виготовленням та видачею ТЗР через ЦБІ – 104,4 відсотка.

Зведена первинна потреба в коштах за КПКВК 2507030 на цю мету:

- на **2014 рік** становила **749,1 млн грн** (947,7 тис. од. виробів), відповідно до пропозицій до проекту Державного бюджету України на 2014 рік, наданих Мінфіну Мінсоцполітики листом від 25.07.2013 № 3421/0/10-13/44¹³, що на **42,6 відс.** більше уточнених обсягів видатків на 2013 рік. Бюджетний запит на 2014 рік не складався;

- на **2015 рік** – **935,2 млн грн** (856,8 тис. од.), згідно з бюджетним запитом на 2015 рік, сформованим Мінсоцполітики з урахуванням пропозицій Фонду в межах доведених граничних обсягів за загальним фондом державного бюджету (**682856,5 тис. грн**), у складі яких видатки на забезпечення окремих категорій населення ТЗР становили **568411,9 тис. грн**, або на рівні затверджених видатків на 2014 рік, що **забезпечувало** задоволення потреби у ТЗР у цілому на 60,8 відс., у розрізі видів ТЗР у кількісному виразі **від 54,8 відс. (ПОВ) до 60,3 відс.** (крісла колісні). Проте при їх формуванні не враховано фактичної динаміки росту цін на сировину, матеріали та комплектуючі до ТЗР у 2014-2015 роках.

¹³ На 2014 рік бюджетний запит не складався, а Мінфіном доведено Мінсоцполітики граничні показники, які застосовувалися для розрахунку видатків.

Уточнена потреба в коштах (станом на 1 грудня) **на 2014 рік** порівняно з початковою збільшилася до **984648,5 тис. грн.**, або на 235504,3 тис. грн (976,9 тис. од.), з них для забезпечення ТЗР дітей-інвалідів – 127171,1 тис. грн (99,3 тис. од.), а у листопаді 2014 року – до **988016,5 тис. грн**, або на 3368 тис. грн; на **2015 рік** – до **1041659,5 тис. грн** (689,3 тис. од.), з них для дітей-інвалідів – 143951,4 тис. грн (82 тис. од.).

При цьому аудит засвідчив, що визначення потреби в коштах на 2014 рік базувалося на неточних показниках кількісної потреби, визначеної органами соціального захисту населення. Так, при опрацюванні даних ЦБІ щодо видачі ТЗР з урахуванням періоду формування направлень встановлено, що кількісна потреба в ортопедичному взутті **знижена** щонайменше на **72,4 тис. од.**, ПМЗ усіх видів - на **14,4 тис. од.**, ПОВ – на **6,4 тис. од.** та в кріслах колісних – на **1,8 тис. одиниць**. Це, відповідно, призвело до заниження вартісної потреби у коштах на цю мету та **завищення планового відсотка задоволення потреби у ТЗР за їх видами**. Крім того, при визначенні потреби не враховувалися залишки ТЗР в органах соціального захисту населення. За даними звіту ф. № 7, станом на 01.01.2014 залишки становили 31,1 тис. од., з них 4,5 тис. од. – крісла колісні та 3,6 тис. од. – спеціальні засоби для спілкування.

Мінсоцполітики і Фонду за бюджетною програмою за КПКВК 2507030 на:

✓ **2014 рік** Законом № 719 **бюджетні призначення затверджено** в цілому початково на суму **868430,8 тис. грн**, з них **683277,5 тис. грн** за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, **уточнені** обсяги становили **682130,6 тис. грн¹⁴**;

✓ **2015 рік** Законом № 80 – відповідно **1105319,4 тис. грн** і **931856,5 тис. грн**, або 136,5 відс. обсягів видатків, визначених у бюджетному запиті.

Річний і помісячні розписи асигнувань на 2014-2015 роки за КПКВК 2507030 (КЕКВ 2282), затверджені Мінфіном на суму бюджетних призначень, передбачали рівномірний розподіл асигнувань упродовж року.

Уточнені обсяги зведеного кошторису та плану асигнувань за КПКВК 2507030 за напрямом забезпечення окремих категорій населення ТЗР:

- на **2014 рік** становили **573294,4 тис. грн**, що на **4882,5 тис. грн** більше їх початкових обсягів у зв'язку з перерозподілом видатків у межах програми (економія за напрямом санаторно-курортне оздоровлення інвалідів), у т.ч. ПО «Укрпротез» затверджено **304504 тис. грн** (видатки на забезпечення ТЗР), Фонду – **268790,4 тис. грн** (у т.ч. видатки на забезпечення ТЗР – **268069,4 тис. грн**, на оплату ПО «Укрпротез» послуг з моніторингу ЦБІ – **721 тис. грн**);

- на **2015 рік** (станом на 01.04.2015) – **817411,9 тис. грн** (**87,4 відс.** потреби). Індивідуальний кошторис і план асигнувань Фонду за цим

¹⁴ Згідно із Законом України від 27.03.2014 № 1165 «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік».

напрямом відповідав показникам зведеного кошторису та плану асигнувань, до яких упродовж I кварталу 2015 року зміни не вносилися.

Розподіл коштів за КЕКВ 2282 на забезпечення ТЗР у розрізі напрямів використання коштів у 2014–2015 роках всупереч пунктам 11 і 12 Порядку № 510 і пунктам 10 і 11 Порядку № 739 здійснено Фондом, а затверджено Мінсоцполітики:

- на **2014 рік** на суму **568411,9 тис. грн** 18.02.2014 з відокремленням показників стосовно дітей-інвалідів, **уточнений** розподіл затверджений 14.11.2014 на суму **573294,5 тис. грн** (58 відс. уточненої потреби) у зв'язку із збільшенням кошторисних призначень та обсягів потреби в коштах станом на 01.11.2014 і передбачав **зменшення** видатків на забезпечення **ПОВ** порівняно з початковими на 7324 тис. грн і встановлення їх у сумі **216687,4 тис. грн**; на засоби реабілітації – на 293 тис. грн – **45631,6 тис. грн**; на оплату послуг з моніторингу ЦБІ у зв'язку з ліквідацією ПО «Укрпротез» – на **4325,7 тис. грн** – 721 тис. грн; **виключення** при незмінних обсягах потреби (**29997 од.**) із розподілу видатків, передбачених на забезпечення спеціальними засобами для орієнтування (4100,5 тис. грн); **збільшення** видатків на забезпечення **ортопедичним взуттям** порівняно з початковими на 3291,1 тис. грн – до **109434,6 тис. грн**; на **ПМЗ** – на 5185,9 тис. грн (до **47039,7 тис. грн**); на крісла колісні – на 11087,7 тис. грн (до 143889,1 тис. грн); на післягарантійний ремонт ТЗР – на 1361,1 тис. грн (9891,1 тис. гривень). При цьому уточнений розподіл, як і початковий, передбачав значне коливання відсотка задоволення потреби в коштах – від **37,5 відс.** щодо засобів реабілітації до **100 відс.** на здійснення післягарантійного ремонту;

- на **2015 рік** 14.01.2015 на суму 817411,9 тис. грн (78,5 відс. уточненої потреби), в розрізі видів ТЗР відсоток задоволення коливався від 55,3 відс. (засоби реабілітації) до 100 відс. (спеціальні засоби для орієнтування, ремонт ТЗР). При цьому первинна та уточнена потреба в коштах на засоби пересування задоволена майже повністю (93,8 відс. і 91,1 відс.), на ортопедичне взуття – зросла з 71,3 відс. до 85 відсотка.

Показники розподілів були контрольною сумою Фонду для укладання договорів з підприємствами на виготовлення ТЗР і надання послуг з їх післягарантійного ремонту.

Паспорт бюджетної програми за КПКВК 2507030 затверджений спільним наказом Мінсоцполітики та Мінфіну на 2014 рік від 31.03.2014 № 127/330, на 2015 рік від 24.02.2015 № 208/217 із **порушенням терміну**, визначеного частиною восьмою статті 20 Бюджетного кодексу України і пунктом 6 Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Мінфіну від 29.12.2002 №1098 (далі – Правила). Зміни до паспорта бюджетної програми на 2014 рік у зв'язку з перерозподілом видатків у межах КПКВК 2507030 внесені спільним наказом Мінсоцполітики і Мінфіну від 18.12.2014 № 1053/1210.

Метою бюджетної програми за КПКВК 2507030, згідно з її паспортами на 2014-2015 роки, визначено реалізацію державної політики щодо соціальної

захищеності інвалідів, досягнення якої передбачено шляхом виконання переліку завдань, зокрема, в частині забезпечення ТЗР (ПОВ, засобами пересування та реабілітації, спеціальними засобами орієнтування, спілкування, обміну інформацією та іншими) інвалідів та інших осіб, які мають право на таке забезпечення згідно з чинним законодавством.

Формування паспорту бюджетної програми за КПКВК 2507030 на 2014-2015 роки та бюджетного запиту на 2015 рік Мінсоцполітики і Фондом здійснено з певними недоліками:

✓ **показники затрат**, крім обсягів і структури ресурсів, що забезпечують виконання бюджетної програми згідно з вимогами Правил, відображали:

- **чисельність осіб, які перебувають на обліку** для забезпечення ТЗР, і осіб, які потребували забезпечення ТЗР, що у паспортах на 2014-2015 роки і бюджетному запиті на 2015 рік **незмінно** становили 526745 осіб і 257171 особа, відповідали фактичним даним звіту ф. № 7 станом на 01.01.2013 і **не коригувалися**;

- **кількість населення, що потребує реабілітації** шляхом забезпечення ПОВ, ортопедичним взуттям, допоміжними засобами для особистого захисту, – **218,6 тис. осіб**, і **кількість населення, що потребує реабілітації** шляхом забезпечення засобами для одягання і роздягання, допоміжними засобами для особистої гігієни, особистої рухомості, переміщення та підйому, засобами для пересування, меблями, оснащенням, спеціальними засобами для орієнтування, спілкування та обміну інформацією, – **67,7 тис. осіб**. Ці показники у бюджетному запиті на 2015 рік є недостатньо обґрунтованими через можливе дублювання даних і не впливають на оцінку забезпечення інвалідів ТЗР.

При цьому **показник затрат у частині забезпечення ПМЗ** не виділявся, хоча, згідно з Порядком № 321, визначений пріоритетним при обмеженому фінансуванні;

✓ **показники продукту** відображали чисельність осіб, яких забезпечено ТЗР, кількість ТЗР у розрізі їх видів, виданих інвалідам згідно з даними ЦБІ, про доцільність запровадження яких наголошувала Рахункова палата під час аудиту у 2010 році. До паспорта бюджетної програми на 2015 рік вперше включено показник, що характеризує результативність проведення післягарантійного ремонту. Проте:

- **показник чисельності осіб, яких забезпечено ТЗР**, аналогічно показникам затрат залишався незмінним – **202588 осіб** і відповідав даним звіту ф. № 7 за 2013 рік. Разом з тим, згідно із звітними даними за 2014 рік, цей показник становить **70913 осіб**, що свідчить про його завищення;

- показники паспорта на 2015 рік і бюджетного запиту на 2015 рік **не враховували вимог** пункту 13 Порядку № 321 (у ред. від 11.08.2014 № 374) щодо позачергового забезпечення постраждалих внаслідок АТО;

✓ **показник якості** розраховано за вартісними показниками, що викривлює фактичний стан задоволення потреби в ТЗР. Зокрема, показник забезпечення дітей-інвалідів ТЗР за кількісними показниками виконано на **82,5 відс.**, а за вартісними – на **100 відсотків**.

Показники виконання бюджетної програми за КПКВК 2507030 у 2014 році і за I квартал 2015 року в частині забезпечення окремих категорій населення ТЗР та обслуговування інвалідів у стаціонарах наведені в таблиці нижче.

Показники виконання бюджетної програми за КПКВК 2507030 у 2014 році і за I квартал 2015 року в частині забезпечення окремих категорій населення ТЗР та обслуговування інвалідів у стаціонарах

Показники	Кошторисні призначення		Спрямовано асигнувань	Касові видатки	Фактичні видатки	Повернено в дохід бюджету/ залишки
	початкові	уточнені				
2014 рік						
КЕКВ 2282, всього	568411,9	573294,4	573294,4	573293,8	573293,8	0,6
<i>Фонд</i>	<i>5046,7</i>	<i>268790,4</i>	<i>268790,4</i>	<i>268789,8</i>	<i>268789,8</i>	<i>0,6</i>
<i>оплата ТЗР</i>	—	268069,4	268069,4	268068,8	268068,8	0,6
послуги з контролю ЦБІ	5046,7	721,0	721,0	721,0	721,0	0,0
<i>ПО «Укрпротез» оплата ТЗР</i>	<i>563365,2</i>	<i>304504,0</i>	<i>304504,0</i>	<i>304504,0</i>	<i>304504,0</i>	—
КЕКВ 2610 (стаціонари)	14588,7	13441,8	13441,8	12001,5	...	1440,3
I квартал 2015 року						
КЕКВ 2282 Фонд <i>оплата ТЗР</i>	817411,9	817411,9	187375,6	80692,0	49415,7	106683,6
КЕКВ 2610 (стаціонари)	14167,7	14167,7	2210,9	2210,9	...	0,0

На виконання бюджетної програми за КПКВК 2507030 із загального фонду державного бюджету на забезпечення окремих категорій населення ТЗР (КЕКВ 2282), згідно з розподілами, спрямовано у:

- **2014 році**, починаючи з 12.02.2014, **573294,4 тис. грн** (100 відс. річних обсягів) з недотриманням помісячного плану асигнувань і зміщенням 37,6 відс. на IV квартал. Так, у I кварталі 2014 року спрямовано 152095,1 тис. грн асигнувань, або 100 відс. планових призначень на цей період; у II кварталі (лише **04.06**) – 154427,7 тис. грн, або **100 відс.**; у III кварталі (лише **23.09**) – 51238,3 тис. грн, або **35,9 відс.**; у IV кварталі – 215533,3 тис. грн, або 173,6 відсотка. Станом на 01.04.2014 підприємствам кошти не перераховувалися; 01.07.2014 перераховано **58,1 відс.** отриманих асигнувань; 01.10.2014 – **85,4 відсотка**;

- **I кварталі 2015 року**, починаючи з 02.02.2015, **187375,6 тис. грн** (100 відс. обсягів за цей період і 22,9 відс. їх річних обсягів).

Касові та фактичні видатки за КЕКВ 2282 у 2014 році становили **573293,8 тис. грн**, або 99,9 відс. уточнених кошторисних призначень, у структурі яких 99,8 відс. – кошти, що перераховувалися з квітня 2014 року та використовувалися згідно з умовами укладених договорів і на підставі актів і

реєстрів (ПО «Укрпротез» – **304504 тис. грн**, Фонд - **268068,8 тис. грн**); 0,2 відс. – оплата **Фондом** послуг **ПО «Укрпротез»** з моніторингу виготовлення та видачі ТЗР ЦБІ. Попередня оплата підприємствам становила **37,9 відс.** перерахованих коштів. У I кварталі 2015 року касові видатки становили **80692 тис. грн** (43 відс. асигнувань за цей період), фактичні – **49415,7 тис. гривень**.

Інформація про використання коштів на обслуговування інвалідів у стаціонарах первинного та складного протезування (КЕКВ 2610) і виконання результативних показників, визначених паспортом бюджетної програми в цій частині, наведена у Звіті нижче.

За даними звітності, **дебіторська і кредиторська заборгованість** на початок 2014-2015 років за КПКВК 2507030 (КЕКВ 2282) за загальним фондом державного бюджету **відсутня**. Станом на 01.04.2015 дебіторська заборгованість становила **31276,3 тис. грн** внаслідок проведення попередньої оплати підприємствам згідно з укладеними договорами; кредиторська заборгованість відсутня.

Разом з тим аудит засвідчив, що підприємства за рахунок власних коштів забезпечують інвалідів ТЗР, що впливає з норм Порядку № 321. Це призводить до їх видачі понад обсяги, визначені договорами з ПО «Укрпротез» (Фондом), та, відповідно – до утворення дебіторської заборгованості, погашення якої відбувалося за рахунок коштів договорів, укладених у наступному році.

Так, у бухгалтерському обліку Харківського КЕПОП і Львівського КЕПЗПіП рахувалася дебіторська заборгованість за розрахунками з ПО «Укрпротез» та Фондом на початок і кінець 2014 року, обсяги якої становили відповідно **15650,4 тис. грн** і **2109,3 тис. грн**, станом на 01.04.2015 – **2274,5 тис. гривень**. При цьому суми було включено до актів і реєстрів виданих виробів у 2014-2015 роках.

Аналізом результативних показників, наведених у звіті про виконання паспорта за 2014 рік, встановлено (додаток 5), що **показники продукту недовиконані**: кількість інвалідів, фактично забезпечених ТЗР, при плані 202588 осіб становила 170913 осіб; видано ПОВ на 7,1 тис. од. менше плану; ПМЗ – на 0,8 тис. од.; ортопедичного взуття – на 0,5 тис. од.; крісел колісних – на 3 тис. од.; засобів реабілітації – на 21,3 тис. одиниць). **Показники ефективності зросли**: фактичні середні витрати на одиницю ПМЗ – на 19,6 грн; ортопедичного взуття – на 1,2 грн; крісла колісного – на 904,4 гривні. **Показники якості виконані**: показники забезпеченості інвалідів і дітей-інвалідів ТЗР до визначеної потреби – 58,2 відс. і 100 відс. відповідно; а показник питомої ваги ТЗР, виготовлених за новими технологіями у загальній кількості виготовлених ТЗР, перевиконано на 6,3 відс. (67,2 відсотка).

Таким чином, затверджені обсяги видатків за КПКВК 2507030 у частині забезпечення окремих категорій населення ТЗР на 2014-2015 роки покривали сформовану ПО «Укрпротез» і Фондом потребу в них відповідно на **57,7 відс.** і **78,5 відсотка**. Проте через нездатність ЦБІ сформувати обґрунтовану потребу в ТЗР і коригування підприємствами

дати виконання замовлень інвалідів у ЦБІ неодноразово змінювалися кількісні і вартісні показники потреби. Окремі результативні показники паспорта бюджетної програми за КПКВК 2507030 упродовж двох років не коригувалися, інші розраховувалися, виходячи з вартісних показників, що викривлювало фактичний стан забезпечення інвалідів ТЗР у цілому та унеможливило їх оцінку в розрізі видів.

5. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕННЯ ТЕХНІЧНИМИ ТА ІНШИМИ ЗАСОБАМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Стан фінансового забезпечення окремих категорій населення ТЗР не дає можливості своєчасно скористатися цією соціальною гарантією значній кількості осіб, які мають на це право, та ставить їх у нерівні умови. Так, у 2013 році в цілому потреба в забезпеченні ТЗР та їх післягарантійному ремонті у вартісному виразі задоволена на **83 відс.**, у 2014 році – на **58,2 відс.**, у 2015 році – **76,1 відс.** (план).

5.1. Стан виконання договорів на виготовлення, поставку, ремонт і технічне обслуговування технічних та інших засобів реабілітації

Згідно з порядками № 321, № 510 і № 739, забезпечення ТЗР здійснюється підприємствами, які відповідають кваліфікаційним вимогам, на підставі договорів, укладених з ПО «Укрпротез» і Фондом у межах загального обсягу коштів, передбачених на цю мету.

У 2014 році в період з 27.02.2014 по 18.12.2014 відбулося 10 засідань Робочої групи щодо розподілу коштів між підприємствами для укладання договорів, за результатами яких розподілено **100 відс.** загального обсягу видатків на забезпечення ТЗР; у I кварталі 2015 року (з 02.02.2015 по 17.03.2015) – 5 засідань, на яких розподілено **62,3 відс.** загального річного обсягу. Розподіли коштів у розрізі напрямів **проводилися** в міру надходження **рекомендацій** від Комісії, які містили перелік конкретних виконавців за видами ТЗР з урахуванням розрахованої вартісної потреби, та **за різними підходами**, а саме щодо:

✓ **ПОВ, ортопедичного взуття, ПМЗ та послуг з післягарантійного ремонту ТЗР** – виходячи із **фактичного обсягу договорів попереднього року**, крім того, щодо ПОВ, ортопедичного взуття – з урахуванням листів-пропозицій УкрНДІпротезування про виділення коштів окремим підприємствам, **не підтверджених розрахунками**. У 2014 році, виходячи із **фактичного обсягу договорів попереднього року**, розподілено **92,1 відс.** коштів, передбачених для забезпечення **ПМЗ** усіх видів, у I кварталі 2015 року – **60,5 відс.**; ортопедичним взуттям – відповідно **83,9 відс.** і **66,9 відс.**, крім того, за новою схемою пропорційно до чисельності інвалідів розподілено **23,2 відс.**; на забезпечення ПОВ – **83,8 відс.** і **12,7 відс.**, на проведення післягарантійного ремонту – **56,3 відс.** і **16,8 відс.**;

✓ **крісел колісних і засобів реабілітації** – з урахуванням потреби, розрахованої за даними ЦБІ щодо кількості відкритих анкет і заявок на певні дати, зведені по підприємствах та надані Мінсоцполітики Фонду, з першочерговим виділенням лише у 2014 році коштів на забезпечення дітей-інвалідів. Так, у **2014 році** на крісла колісні на підставі даних ЦБІ станом на **03.03.2014** розподілено **77,2 відс.** коштів, решта – за даними станом на 01.07.2014, 01.08.2014, 16.10.2014; у I кварталі 2015 року, за даними станом на 12.03.2015, розподілено **46,1 відсотка**. На **засоби реабілітації** у 2014 році, за даними ЦБІ станом на 03.03.2014, розподілено **25,8 відс.** коштів, станом на 01.08.2014 – **68,5 відс.**, станом на 16.10.2014 – **5,7 відс.**; у I кварталі 2015 року, за даними ЦБІ станом на 04.03.2015, – **36 відсотків**. При цьому за результатами вибіркового аудиту встановлено **неточність даних ЦБІ**. Так, ТОВ «Слайг-Медікал» видачу крісла колісного моделі 951 розпочало лише з листопада 2014 року, проте у даних ЦБІ станом на 03.03.2014 потреба у цій моделі становила **290 од.**, а на 01.07.2014 – **198 од.**, або на 92 од. менше, ніж початково, на 01.08.2014 – 229 од. або (на 61 од. менше).

Крім того, при проведенні наступних етапів розподілів Робочою групою бралися до уваги також стан виконання підприємствами договірних зобов'язань за вже укладеними договорами, звернення підприємств про потребу в додаткових коштах, надані в узагальненому вигляді, і виробничі потужності підприємств (в основному з листопада 2014 року при збільшенні видатків на цю мету на **4882,5 тис. грн**), а також звернення про виділення коштів на забезпечення ТЗР учасникам АТО, які повністю задовольнялися. Так, на засіданні Робочої групи 26.02.2015 № 17 розглянуто звернення ТОВ «СПОП «А.Є.Брік» щодо виготовлення протезів 12 інвалідам на суму 948,2 тис. грн, у т. ч. трьом потерпілим внаслідок АТО на суму 395,5 тис. грн, які були враховані при розподілі.

У зв'язку зі змінами, внесеними до пункту 53 Порядку № 321 постановою Кабінету Міністрів України від 11.08.2014 № 374, у частині втрати ПО «Укрпротез» статусу одержувача бюджетних коштів Робочою групою на засіданні від 19.09.2014 прийнято рішення зменшити суми договорів, укладених між підприємствами-виконавцями та ПО «Укрпротез» (за результатами фактичного виконання за усіма напрямками), і переукласти їх з Фондом. При цьому аудитом встановлено значне коливання відсотка перерахування коштів за договорами на дату їх переукладання, а саме за:

- **крісла колісні** ПО «Укрпротез» перераховано **62,6 відс.** їх загальної вартості (126799,8 тис. грн), у розрізі підприємств відсоток коливався від **87,4 відс.** (ПАТ «Завод «Артемзварювання») до **9,7 відс.** ТОВ «Ортотехно», а ТОВ «Слайг- Медікал» кошти не перераховувалися;

- **ПМЗ** усіх видів – **59,6 відс.** загальної вартості договорів (47039,7 тис. грн), у розрізі підприємств відсоток коливався від **54,4 відс.** (ТОВ «Друкмаш-центр») до **66,6 відс.** Донецьке КЕПОП;

- **ортопедичне взуття** – **70 відс.** їх загальної вартості (104643,5 тис. грн), у розрізі підприємств відсоток коливався від **7 відс.** (ПП «Арол плюс») до

100 відс. (Луганське КЕПОП), при цьому трьом підприємствам (ТОВ «Антис-Орто», ПП «Ортопедсервісцентр», Державний комплекс соціальної реабілітації дітей-інвалідів м. Миколаїв) кошти не перераховувалися;

- **засоби реабілітації – 15,6 відс.** загальної вартості договорів (43352,8 тис. грн), у розрізі підприємств відсоток коливався від **0,5 відс.** (ТОВ «Спецмедтехніка») до **54,2 відс.** (ПАТ ДЗ «Явір»), а чотирьом підприємствам (ФОП «Антощук Н.Л.», ТОВ «АТ Ортодопомога», ТОВ «Слайг-Медікал», Львівське КЕПЗПіП) кошти не перераховувалися. Це зумовлено, зокрема, тим, що окремі підприємства не надавали ПО «Укрпротез» гарантійні листи для здійснення попередньої оплати та не направляли акти з реєстрами на оплату, а також зростанням курсу валюти, оскільки сировина та комплектуючі для виготовлення ТЗР більшістю підприємств закуповуються за кордоном, що призвело до зростання їх фактичної собівартості та зробило виробництво нерентабельним, насамперед для державних/казенних підприємств.

Поряд із цим аудитом встановлено, що з кінця жовтня 2014 року Робочою групою здійснювалися багаторазові **перерозподіли коштів між підприємствами за усіма напрямками** та, відповідно, вносилися зміни до суми договорів у зв'язку з **вивільненням коштів** на окремих підприємствах на підставі їх звернень через неможливість виконання своїх договірних зобов'язань без зазначення причин (у т. ч. на Донецькому і Луганському КЕПОП через проведення АТО), які суттєво впливали на обсяги договорів.

Після розподілів загальна сума договорів, укладених у 2014 році за результатами розподілу видатків Робочою групою Фонду, становила **572573,4 тис. грн** (ПО «Укрпротез» – 304504 тис. грн, Фонд – 268069,4 тис. грн), або 100 від загального обсягу видатків, розподілених на цю мету; у **I кварталі 2015 року – 508578,7 тис. грн**, або 62,2 відсотка.

Аналіз умов договорів, укладених у **2014 році та I кварталі 2015 році** ПО «Укрпротез» (діяли до **19.09.2014**) і Фондом з підприємствами усіх форм власності, свідчить, що вони є типовими за змістом, а їх окремі умови **негативно впливають на стан забезпечення ТЗР осіб, які мають на це право, та ефективність використання бюджетних коштів**, зокрема:

✓ **сума договору складається лише з вартості індивідуальних заявок інвалідів та інших осіб на виготовлення, постачання і видачу ТЗР**, визначених у 2014 році у специфікації, у 2015 році у переліку, які є невід'ємними частинами договору та містять дані щодо назви або моделі виробу, граничну ціну, термін дії сертифіката відповідності та гарантійний термін. Однак **кількість ТЗР кожної моделі, яку передбачалося виготовити та видати, договором не передбачалося**, що за існуючого порядку визначення потреби в ТЗР за модифікаціями та видами **не дає можливості встановити, яким чином у межах того чи іншого договору буде задоволена потреба у ТЗР за їх видами**. За поясненням Фонду, це пов'язано, зокрема, з тим, що відсоток задоволення потреби визначається за вартісним показником;

✓ договорами **не передбачена відповідальність** підприємств за порушення черговості у забезпеченні ТЗР, проте такі факти мали місце у ТОВ «Друкмаш», ТОВ ОНВРЦ «Ортес», ТОВ «Фенікс-Медікал»;

✓ непередбачення договорами термінів опрацювання ПО «Укрпротез» і Фондом актів та реєстрів про видачу ТЗР, наданих підприємствами, **не сприяло ефективному використанню бюджетних коштів**. Так, за наявності вільних коштів на рахунках ПО «Укрпротез» мали місце випадки опрацювання та підписання ним актів щодо видачі ТЗР **більш як через місяць після їх фактичного надання підприємствами**. Наприклад, реєстри та акти № 1-26 щодо видачі ПМЗ за квітень-травень 2014 року на суму **9,1 млн грн**, надані ТОВ «ОНВРЦ-Ортес», підписані ПО «Укрпротез» та надіслані підприємству **через 20–33 дні** після їх отримання, так само акти за квітень-травень, надані КП НВК «ІСКРА» і ТОВ «Друкмаш-центр» про видачу крісел колісних.

Упродовж 2014 року на підставі укладених договорів ПО «Укрпротез» та Фондом перераховано підприємствам **572572,85 тис. грн**, або 99,99 відс. загальної вартості укладених договорів, які **в повному обсязі освоєні**, що дало можливість скористатися своїм правом на забезпечення ТЗР усіх видів **170,9 тис. осіб** із 228,9 тис. осіб, які їх потребували (майже **75 відсотків**). Відсоток дітей-інвалідів, забезпечених у 2014 році ТЗР, становив **82,4 відс.** (19,7 тис. осіб із 23,9 тис. осіб).

Аудитом встановлені випадки **неналежного виконання підприємствами умов договорів**, зокрема:

✓ надані на виконання умов договорів **калькуляції** здебільшого **затверджено без дат**, через що неможливо встановити, до якого періоду видачі вони відносяться. Крім того, у калькуляціях на виготовлення крісел колісних, які надаються:

- ТОВ «Друкмаш-центр» (використано **11 відс.** загального обсягу коштів на забезпечення кріслами колісними) матеріальні витрати (за статтями витрат «сировина», «купівельні матеріали та комплектуючі вироби», «роботи і послуги виробничого характеру») розшифровуються у вартісному виразі, а дані щодо одиниці виміру, їх кількості та ціни не зазначаються;

- підприємства ТОВ «Ортотехно» (**3 відс.**), ТОВ «ВК Діспомед» (**8 відс.**), ПП «Форвард-орто» (**6,4 відс.**) не розшифровують матеріальних і трудових витрат через особливості виготовлення ТЗР (крупновузлове збирання імпорتنих напівфабрикатів). Це унеможливує здійснення належного контролю за правильністю формування калькуляції та перевірок з цього питання, оскільки відсутні дані щодо кількості та ціни придбання сировини і матеріалів, які закладені в собівартість виготовлених виробів;

✓ **встановлено випадки недотримання підприємствами нормативних термінів виготовлення ТЗР**, встановлених Порядком № 321 (затримки від 1 до 10 місяців і більше).

Так, за результатами вибіркового аудиту встановлено, що на Вінницькому КЕПОП терміни виготовлення ортопедичного взуття коливалися від **2,5 до 11 місяців**, на ПП «Форвард-Орто» відповідно від 2,5 до 8,5 місяців, на

Дніпропетровському КЕПОП – до 2,5 місяців, на Полтавському КЕПОП – від 5,5 місяців до 9,5 місяців. Аналогічні випадки мали місце і у I кварталі 2015 року.

Упродовж 2014 року Харківським КЕПОП із 2210 замовлень на виробництво ПОВ **не дотримано термінів** виготовлення **70** (внаслідок несвоєчасної поставки матеріалів і комплектуючих), з яких **6 замовлень**, відкриті у квітні-липні та в грудні, станом на 01.07.2015 **не виконані через відсутність необхідних комплектуючих**; у I кварталі 2015 року із 529 замовлень 26 виконані з порушенням встановлених термінів;

✓ встановлено **4 випадки оплати** за ортопедичне взуття для дітей-інвалідів за відпускнуою ціною, що перевищувала граничну. Загальна сума переплати на ПП «Арол плюс» становила **88 грн**, на Харківському КЕПОП – **126 гривень**;

✓ **8 підприємств** у 2014 році **не забезпечили умов договору в частині закриття попередньої оплати на суму 9814,5 тис. грн**, загальна сума нарахованих **штрафних санкцій – 105,9 тис. грн**, з яких сплачено підприємствами та перераховано «ПО Укрпротез» та Фондом до загального фонду державного бюджету **103,7 тис. грн**¹⁵ (крісла колісні (ТОВ «Друкмаш» та «Слайг Медікал»), ортопедичне взуття (Одеське КЕПОП), засоби реабілітації (ПП «М. Ящук», ТОВ «Світ літньої людини та реабілітації»), ПОВ (ПОГ «Центр комплексної реабілітації інвалідів «Акмеа», ТОВ «Арвітум»).

За результатами аналізу калькуляцій, наданих підприємствами згідно з договорами, встановлено **значну різницю у відпускнух цінах** на аналогічні види ТЗР між **підприємствами державної та інших форм власності**. У 2014 році та I кварталі 2015 року основну частину ТЗР видано за відпускнуми цінами, які відповідали граничним. Так, у 2014 році забезпечення ПМЗ усіх видів здійснювалося двома приватними підприємствами (ТОВ «Друкмаш-центр» і ТОВ ОНВРЦ «Ортес») і державним (Донецьке КЕПОП), у I кварталі 2015 року – двома приватними. При цьому видачу таких засобів за цінами, нижчими за граничні, здійснювало **лише Донецьке КЕПОП**, решта **підприємств – за граничними**. Так, із **35,5 тис. од. ПМЗ** за відпускнуою ціною, нижчою за граничну, видано лише 5,6 тис. одиниць. У частині ортопедичного взуття Харківським КЕПОП видачу півпари черевиків малодитячих здійснено за відпускнуою ціною, яка на 47 грн менше за граничну.

При цьому підприємствами **забезпечено дотримання граничних цін на ТЗР**, оскільки формування актів і реєстрів видачі інвалідам ТЗР здійснювалося, **виходячи із дати видачі таких засобів**, а дата відкриття підприємствами заявок на їх виготовлення не враховувалася, що спричинило збільшення видатків на оплату ТЗР у зв'язку з підвищенням з листопада граничних цін. Як встановлено аудитом, підприємства здебільшого у **листопаді 2014 року** здійснювали видачу ТЗР **одних моделей** за однаковими відпускнуми

¹⁵ Станом на 01.07.2015 Харківським КЕПОП не сплачено **2,2 тис. грн** пені, яка нарахована у серпні 2014 року.

цінами, заявки на виготовлення яких були відкриті за день – **3 місяці і більше до видачі**. Так, за підвищеною граничною ціною ТОВ «Друкмаш-центр» і ТОВ ОНВРЦ «Ортес» видано у листопаді 2014 року вироби за заявками, відкритими у серпні, жовтні та листопаді. Харківським КЕПОП виготовлено та видано за однією відпускною ціною стіл-парту (2393 грн) дитині-інваліду М. **11.12.2014** за заявкою від **05.09.2014** і дитині-інваліду Я. за заявкою від 29.10.2014. Одеським КЕПОП виготовлено та видано 02.12.2014 дитині-інваліду Ш. за замовленням від 28.07.2014 черевики малодитячі за ціною 795 грн за півпару, яка відповідала підвищеній граничній ціні; Житомирським ДЕПОП за замовленням від 19.08.2014 видано 20.11.2014 дитині-інваліду Н. туфлі для школярок за ціною 540 грн, проте Вінницьким КЕПОП видано 04.11.2014 дитині-інваліду Й. за заявкою від 15.09.2014 черевики дошкільні (ЗВО.02.6) за ціною 554 грн за півпару, тобто за початковою граничною ціною, враховуючи дату подання заяви.

Таким чином, в умовах обмежених фінансових можливостей держави щодо повного задоволення потреби інвалідів у ТЗР Мінсоцполітики та Фондом упродовж 2014 року та I кварталу 2015 року не забезпечено обґрунтованого розподілу коштів між підприємствами для укладання договорів про безкоштовне забезпечення інвалідів та інших осіб ТЗР і надання послуг з їх післягарантійного ремонту, а також належне їх супроводження. Окремі умови укладених договорів з підприємствами недосконалі. Відсутність конкуренції серед вітчизняних виробників ТЗР і здебільшого повна залежність від сировини і комплектуючих до них іноземного виробництва є вагомим фактором істотного зростання за останні два роки вартості ТЗР, якими забезпечуються особи з інвалідністю

5.2. Стан використання коштів на обслуговування інвалідів у стаціонарах первинного та складного протезування

У 2014 році при державних/казенних протезно-ортопедичних підприємствах функціонувало 13 стаціонарів, у I кварталі 2015 року – 11, фінансування яких здійснювалося за рахунок бюджетних коштів.

Видатки за КПКВК 2507030 за напрямом обслуговування інвалідів у стаціонарах (КЕКВ 2610) на 2014 рік встановлені в обсязі **14588,7 тис. грн**, уточнені – **13441,8 тис. грн**, касові видатки становили **12001,5 тис. грн (89,3 відс. їх уточнених обсягів)**. У кінці року кошти у сумі **1440,3 тис. грн** повернено до державного бюджету через непроведення окремими регіональними УДКСУ оплати рахунків на придбання товарів, робіт, послуг і закриття з 01.07.2014 стаціонарів при Луганському та Донецькому КЕПОП; на 2015 рік – **14167,7 тис. грн**, за I квартал використано **2210,9 тис. гривень**. На початок 2014-2015 років дебіторська заборгованість була відсутня, а обсяги кредиторської заборгованості станом на 01.01.2015 та за результатами I кварталу 2015 року становили відповідно **42,1 тис. грн і 91,1 тис. гривень**.

Як наслідок, недофінансування видатків на функціонування стаціонарів спричинило необхідність залучення підприємствами **власних коштів** на їх

утримання. Так, Львівським КЕПЗПіП здійснено видатки на оплату комунальних послуг, спожитих стаціонаром, зокрема, у 2014 році – 45,4 тис. грн та у I кварталі 2015 року – 17,4 тис. грн (електроенергія, водопостачання та водовідведення), які, за даними бухгалтерського обліку, віднесено до загальновиробничих витрат підприємства. Крім того, обладнання стаціонарів **морально та фізично застаріло**. Так, у стаціонарі Львівського КЕПЗПіП станом на 01.01.2015 понад **53 відс.** терапевтичної апаратури і 67 відс. обладнання фізкультурного залу експлуатується **від 15 до 33 років**.

Аналіз результативних показників, наведених у звіті про виконання паспорта за 2014 рік, у частині обслуговування інвалідів у стаціонарах показав, що **показники затрат** «кількість стаціонарів» і «кількість ліжок у стаціонарах» відповідали плану (13 од. і 264 од.); фактична штатна чисельність працівників стаціонарів зменшилася до 193,5 од. при плані 211,9 од.; фактична кількість інвалідів, що потребують протезування у стаціонарах, – до 28031 особи при плані 45445 осіб; **показники продукту** «фактична кількість ліжко-днів у стаціонарах» при плані 87120 становив 78760 через відсутність звернень та закриття стаціонарів при Луганському та Донецькому КЕПОП; «фактичне число днів функціонування ліжка у стаціонарах» відповідав плану (330); **показник ефективності** «фактичні середні витрати на 1 ліжко-день у стаціонарах» зменшився до 137,8 гривні.

Аудитом використання коштів на обслуговування інвалідів у стаціонарах при Харківському КЕПОП і Львівському КЕПЗПіП встановлено окремі випадки недотримання чинного законодавства та певні організаційні недоліки, зокрема:

- Харківським КЕПОП у II кварталі 2014 року укладено договори на придбання медикаментів і виробів медичного призначення понад потребу на суму **6,5 тис. грн**, що призвело до утворення залишків, які використовуються підприємством і у 2015 році.

- Львівським КЕПЗПіП завищено фонд оплати праці стаціонару в 2014 році на 17,9 тис. грн, I кварталі 2015 року – на 16,7 тис. грн, у т.ч. за рахунок включення до штатного розпису на 2014-2015 роки:

- посади **0,5 шт. од. рентгенлаборанта за відсутності відповідної апаратури** з річним фондом оплати праці 14,9 тис. грн;

- планування видатків на оплату перших п'яти днів у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності на суму **4,8 тис. грн**, у т.ч., у 2014 році – **3,0 тис. грн**, **2015 році – 1,8 тис. грн** всупереч вимогам п. 3.3 Інструкції зі статистики заробітної плати, затвердженої наказом Держкомстату від 13.01.2004 № 5.

Таким чином, **обсяги спрямованих у 2014 році – I кварталі 2015 року бюджетних коштів за КПКВК 2507030 на обслуговування інвалідів у стаціонарах були недостатніми, що призводило до залучення на цю мету власних коштів підприємств, не сприяло відновленню їх матеріально-технічної бази, яка морально та фізично застаріла. Поряд із цим мали місце окремі випадки недотримання чинного законодавства та певні організаційні недоліки, що призвели до неефективного використання**

Львівським КЕПЗПіП і Харківським КЕПОП 11,3 тис. гривень. У кінці 2014 року 1440,3 тис. грн, зокрема, через непроведення окремими органами ДКСУ платежів повернено у дохід державного бюджету, що свідчить про неефективне управління коштами.

6. СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ПРОГРАМИ ЗА КПКВК 2507030 ЗА НАПРЯМОМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ НАСЕЛЕННЯ ТЕХНІЧНИМИ ТА ІНШИМИ ЗАСОБАМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ

В Україні в умовах зростання чисельності осіб з інвалідністю питання забезпечення їх індивідуальної мобільності та повної інтеграції в суспільство є актуальним. Разом з тим незадоволення в повному обсязі потреби у ТЗР позбавляє значну частину пільгових категорій населення такого права, відстрочує їх отримання та створює черговість в органах соціального захисту населення та на протезно-ортопедичних підприємствах. При цьому планування потреби в ТЗР, обґрунтований аналіз її задоволення ускладнюються неналежним функціонуванням ЦБІ.

Упродовж 2014 року за рахунок коштів, використаних на забезпечення ТЗР усіх видів, забезпечено ТЗР **170,9 тис. осіб** (майже **75 відс.** з числа, тих, хто їх потребував). При цьому потребу дітей-інвалідів при **100-відсотковому** задоволенні вартісної потреби задоволено на **82,5 відс.** (19,7 тис. осіб), зокрема, через зростання цін на ТЗР. Крім того, дітей до 18 років із серпня 2014 року позбавлено права безоплатного забезпечення двома парами ортопедичного взуття на рік; а інвалідів, дітей-інвалідів, постраждалих внаслідок АТО, – ортезами на стопу в разі отримання ортопедичного взуття.

У структурі коштів, використаних на цю мету (додаток 6):

✓ **37,9 відс.** припадає на забезпечення **ПОВ**. Фактично 48 підприємствами, з яких 14 державних/казених, на підставі договорів видано інвалідам **125,6 тис. од.** на суму 216687,4 тис. грн, що становить **59,7 відс.** вартісної потреби і **59,1 відс.** кількісної. При цьому в розрізі видів ПОВ **найвищий** відсоток задоволення кількісної потреби припадав на **протези нижніх кінцівок** (відповідно 67,6 відс. і 73 відс.), а **найнижчий** – на протези верхніх кінцівок (36,3 відс. і 36,9 відсотка). Із загальної кількості виданих ПОВ **дітям-інвалідам** надано **16,2 тис. од.**, дітям до 18 років – 45,7 тис. од., постраждалим внаслідок АТО – **13 од.** (734,2 тис. грн), решту (63,7 тис. од.) – інвалідам. У розрізі областей¹⁶ відсоток задоволення потреби за кількісними показниками коливався від **42,3 відс.** (Волинська обл.) до **85,8 відс.** (Хмельницька обл.);

✓ **25,1 відс.** – **кріслами колісними**. Фактично 13 підприємствами видано **20,4 тис. од.** на суму 143888,5 тис. грн, що задовольнило кількісну потребу – на **60,2 відс.**, вартісну – на **67,8 відсотка**. Дітям-інвалідам видано 3337 крісел колісних (19835,8 тис. грн), що на **1317 од. менше потреби** 2014 року, постраждалим внаслідок АТО крісла **не видавалися**. У **розрізі регіонів** відсоток задоволення потреби за кількісними показниками коливався від

¹⁶ За винятком територій проведення АТО.

36,5 відс. (м. Київ) до **88,3 відс.** (Тернопільська обл.), **в розрізі модифікацій** – від **26,1 відс.** (крісел колісних з подвійним ручним керуванням від задніх коліс (базових універсальних для активних пацієнтів) при потребі 490 од. видано 128 од.) до **196 відс.** (з електричним приводом і сервокеруванням на задні колеса (з розширеними функціями, універсальні) при потребі 50 од. видано 98 одиниць).

У структурі виданих крісел колісних інвалідам **найбільшу частку (63,5 відс.)** становила видача крісел колісних з подвійним ручним керуванням від задніх коліс (при потребі 20525 од. видано 12981 од. на 78981,7 тис. грн, що становить 54,9 відс. загальної вартості виданих виробів), **найменшу (0,1 відс.)** – з подвійним ручним керуванням від задніх коліс за **індивідуальним замовленням Flaer 19** (при потребі 195 од. видано 25 одиниць). **За наявності потреби не видавалися** крісла-колісні таких груп: з подвійним ручним керуванням і механічним приводом (потреба 73 од. на 490,9 тис. грн); з подвійним ручним керуванням і механічним приводом (48 од. на 235,8 тис. грн); з електричним приводом і ручним керуванням на передні колеса (89 од. на 2565,8 тис. гривень).

Аудитом встановлено, що забезпечення інвалідів кріслами колісними здійснюють підприємства за відсутності конкуренції (кожну конкретну модель крісел колісних виготовляє одне підприємство) переважно в умовах серійного виробництва. Це впливає із змісту норм Порядку № 321, оскільки інвалідам, виходячи із рекомендацій МСЕК, надано **право самостійно вибирати модель крісла колісного**. Крім того, такі підприємства, як ТОВ «ВК Діспомед», «Слайг-Медікал», ТОВ «Ортотехно», Хмельницьке мале учбово-виробниче підприємство «Воля», ТОВ «Константа ЕКСПО», ПП «Форвард-орто», ТОВ «Фенікс Медікал», здійснюють крупноузлове збирання виробів із імпортних комплектуючих, що у зв'язку із зростанням курсу іноземних валют у 2014 році зумовило значне збільшення вартості. Загальна вартість виданих крісел колісних цими підприємствами становить **43,9 відс.** загального обсягу використаних коштів на цю мету.

Серед більш як 140 моделей крісел колісних, якими забезпечуються інваліди, **найдешевшими** є крісла колісні з подвійним ручним керуванням від задніх коліс (універсальні, призначені для пацієнтів з ампутаційними дефектами та відсутністю функцій нижніх кінцівок, моделі 874, ККС-01,02,03, ККСА, ККСАШ, яких у 2014 році **видано 66 од.**, початкова гранична ціна становила 3227 грн, уточнена – 4830 гривень). **Найдорожчі** - крісла колісні з електричним приводом і сервокеруванням (ТОВ «Фенікс-Медікал»), зокрема, модель RUMBA (початкова гранична ціна – 38594 грн, підвищена – 46190 грн, а у 2015 році – 51086 грн) у 2014 році видано за направленнями 2014 року 97 од. на 4245 тис. грн; модель «Sterling Emerald» (відповідно 46312 грн, 54294 грн і 60049 грн) за направленнями 2014 року видано 60 од. на суму 3058,1 тис. гривень;

✓ **8,2 відс.** припадає на забезпечення ПМЗ. Фактично **трьома** підприємствами видано **153,7 тис. од.** загальною вартістю 47039,7 тис. грн,

потребу у вартості задоволено на **79 відс.**, у кількості – на **77,1 відс.**, а в розрізі **регіонів** – від **67,8 відс.** (Івано-Франківська область) до **107,8 відс.** (Чернігівська область).

Довідково. При виробництві ПМЗ використовується імпортна сировина (силікон, силіконова плівка тощо), що зумовило значне зростання граничних цін на ці вироби, а саме: на ПМЗ – з 656 грн до 926 грн; ліфів для їх кріплення – з 121 грн до 168 грн; компресійних рукавів – з 460 грн до 556 гривень.

✓ **19,1 відс.** – на забезпечення ортопедичним взуттям. Фактично **23-ма** підприємствами видано **184,8 тис. од.** на суму 109434,6 тис. грн, що дало можливість задовольнити потребу у вартості – на **54,1 відс.**, кількості на – **55,3 відс.**, в розрізі регіонів – від **46,7 відс.** (Херсонська область) до **77,3 відс.** (Київська область);

✓ **8 відс.** – на забезпечення засобами реабілітації. Фактично **14-ма** підприємствами видано **40,1 тис. од.** на суму 45631,6 тис. грн, вартісна потреба задоволена на **37,5 відс.**, кількісна – на **24 відс.**, в розрізі регіонів – від **16,4 відс.** (Херсонська обл.) до **45 відс.** (Хмельницька область). У розрізі видів засобів реабілітації¹⁷ – від **2,7 відс.** (милиці з опорою на передпліччя, при потребі 622 од. видано 17 од.) до **49,8 відс.** (ходунки-столи, при потребі 522 од. видано 260 од.);

✓ **1,7 відс.** припадає на здійснення післягарантійного ремонту ТЗР. У цілому за 2014 рік підприємствами проведено **2427** ремонтів ПОВ на суму 6745,8 тис. грн, **699** ремонтів крісел колісних – 2987,6 тис. грн, **1716** ремонтів ортопедичного взуття - 158,9 тис. гривень.

У **I кварталі 2015 року** Фондом перераховано підприємствам **80692 тис. грн** (15,9 відс.), а ними, відповідно до наданих актів і реєстрів, видано ТЗР загальною вартістю **49415,7 тис. грн**, у т. ч. 13,1 тис. од. ПОВ – **25339,7 тис. грн**, 18,6 тис. од. ПМЗ усіх видів – 7109,2 тис. грн, 23,9 тис. од. ортопедичного взуття – 16354,4 тис. грн (зокрема, чотирьом постраждалим внаслідок АТО – на 7,9 тис. грн) і **проведено 326 ремонтів** – 612,4 тис. гривень. Крісла колісні у I кварталі 2015 року не видавалися.

Через відсутність інформації про фактичний стан справ на початок 2014 року із забезпечення ТЗР на підприємствах існуючий механізм розподілу коштів (виходячи з фактичних видатків попереднього року та з урахуванням неточних даних ЦБІ) **не враховує дати направлень, виданих органами соціального захисту населення, і, відповідно, термінів перебування інвалідів та інших осіб у черзі на забезпечення ТЗР**, що зумовлює необхідність проведення перерозподілу коштів між підприємствами, а також збільшує терміни отримання інвалідами ТЗР залежно від обраних ними підприємств і ставить їх в нерівні умови.

За даними ЦБІ, впродовж 2014 року та I кварталу 2015 року видача підприємствами ТЗР здійснювалася за направленнями органів соціального захисту населення, виданими у різних роках, починаючи з **2007 року по 26.12.2014.** При цьому видача:

¹⁷ Вибірковий аналіз.

- ✓ **систем ортезів на нижні кінцівки** у 2014 році здійснювалася за направленнями, виданими, починаючи з **18.08.2010** (Хмельницьке КЕПОП) та з **23.05.2014** (ТОВ «Арвітум»); у I кварталі 2015 року – відповідно з 03.02.2012 (Вінницьке КЕПОП) і з 24.10.2014 (ПП «Протезно-ортопедична майстерня»);
- ✓ **систем протезів нижніх кінцівок** у 2014 році – з **03.03.2008** (Вінницьке КЕПОП) та з **20.11.2014** (ПП «Форвард-Орто»), у I кварталі 2015 року – з 20.10.2010 (Харківське КЕПОП) та з 07.10.2014 (ПП «Ортопедсервісцентр»);
- ✓ **ПМЗ** у 2014 році Донецьким КЕПОП і ТОВ «Друкмаш-центр» – за направленнями, виданими з **09.08.2008**, а ТОВ ОНВРЦ «Ортес» - з **16.05.2007**; у I кварталі 2015 року ТОВ ОНВРЦ «Ортес» – з **23.08.2007** і ТОВ «Друкмаш-центр» – з **22.01.2009**;
- ✓ **крісел-колісних** у 2014 році - за направленнями, виданими з **01.12.2012** (ПАТ «Артемзварювання») та з 03.06.2013 (ТОВ «Танта Плюс»).

Одна з причин такого стану – **відсутність** у Мінсоцполітики та Фонді через обмежені можливості ЦБІ **інформації про кількість незадоволених направлень і відкритих заявок** підприємствами на виготовлення ТЗР.

У результаті **терміни очікування** окремими інвалідами ПОВ і крісел колісних коливалися від одного дня до **11 місяців-двох років**, ПМЗ – від **одного дня до 1-7 років**, засобів реабілітації – від одного дня до **4,5-17 місяців**. Так, у Шевченківському відділі соціального захисту управління соціального захисту департаменту гуманітарної політики Львівської міської ради станом на 16.06.2015 **дев'ять** осіб очікували засоби для ходіння від **14 до 17 місяців** та **дві** особи очікували ортопедичне взуття від **4,5 до 8 місяців**.

Таким чином, встановлені законодавством державні гарантії для інвалідів та інших осіб щодо своєчасності та доступності забезпечення їх ТЗР не виконуються через обмежені фінансові можливості та нестабільну економічну ситуацію в країні. Зростання цін на ТЗР через залежність їх виробництва від імпортованої сировини та напівфабрикатів зменшує кінцевий результат використання бюджетних коштів, передбачених на цю мету. Як наслідок, відсоток задоволення вартісної потреби є вищим, ніж кількісної, що потребує постійного збільшення видатків.

ВИСНОВКИ

1. Використання коштів державного бюджету за КПКВК 2507030 «Заходи із соціальної, трудової та професійної реабілітації інвалідів», спрямованих на забезпечення окремих категорій населення технічними та іншими засобами реабілітації, упродовж 2014 року та I кварталу 2015 року здійснювалося в умовах організаційних змін і зростання цін на всі види ТЗР. У 2014 році потреба в коштах на забезпечення ТЗР та їх післягарантійний ремонт була задоволена лише на 58,2 відс., що на 24,8 відс. менше, ніж у попередньому році, на 2015 рік плановий показник становив 76,1 відсотка. Поряд із цим потреба в коштах на 2014-2015 роки

визначалася за неточними показниками кількісної потреби, а існуючий стан функціонування ЦБІ не давав можливості відстежувати черговість інвалідів, причини їх зняття з обліку, відмови та повернення ТЗР. Причина зазначених вище недоліків – відсутність належного нормативно-правового забезпечення використання коштів на ці потреби, а також контролю за повнотою та своєчасністю задоволення потреби інвалідів у ТЗР, що призводило до порушення принципу рівності умов забезпечення ними інвалідів.

Через відсутність інформації про фактичний стан справ із забезпечення ТЗР на початок 2014 року на протезно-ортопедичних підприємствах усіх форм власності система розподілу коштів між ними не враховувала дати направлень, виданих органами соціального захисту населення, та термінів перебування інвалідів та інших осіб у черзі на забезпечення ТЗР. У результаті впродовж 2014 року – I кварталу 2015 року підприємства видавали інвалідам ТЗР за направленнями, виданими у різних роках, порушуючи при цьому черговість видачі, що збільшувало терміни отримання таких засобів залежно від обраних ними підприємств і ставило їх в нерівні умови.

Як наслідок, терміни очікування окремими інвалідами протезно-ортопедичних виробів і крісел колісних коливалися **від одного дня до двох років**, протезів молочної залози – **від одного дня до семи років**, засобів реабілітації – **від одного дня до сімнадцяти місяців**.

Водночас забезпечення інвалідів **новими видами** крісел колісних, які не передбачалися у розрахунках потреби у коштах на 2014 рік, здійснювалося у короткі терміни – **від одного до двадцяти п'яти днів**.

Не задоволено у повному обсязі потребу окремих категорій населення в ТЗР, забезпечення якими, згідно із законодавством, є пріоритетним і першочерговим (дітей-інвалідів – на **82,5 відс.**), а також позачерговим (жінок у протезах молочної залози – на **77,1 відсотка**). Не включено до виконання бюджетної програми на 2015 рік нової категорії осіб, які мають право на забезпечення ТЗР, – постраждалих внаслідок АТО.

2. Нормативно-правові акти з питань забезпечення окремих категорій населення ТЗР мають певні прогалини та суперечності, що впливає на доступність ТЗР для інвалідів та ефективність управління бюджетними коштами на цю мету. Окремі правові неузгодженості, на які Рахункова палата звертала увагу в попередніх аудитах, до цього часу не врегульовані, оскільки повною мірою не враховані її висновки і пропозиції.

2.1. До Переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні, затвердженого наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 01.02.2005 № 28, не включено позиції щодо обов'язкової сертифікації ТЗР, яка визначена частинами одинадцятотою–дванадцятотою статті 26 Закону про реабілітацію.

2.2. Частина сімнадцята статті 26 Закону про реабілітацію щодо встановлення ліцензування діяльності протезно-ортопедичних підприємств досі не узгоджена з нормами Закону України від 01.06.2000 № 1775 «Про

ліцензування певних видів господарської діяльності» та з 28.06.2015 – Закону України від 02.03.2015 № 222 «Про ліцензування видів господарської діяльності», згідно з якими така діяльність ліцензуванню не підлягає.

2.3. Мають місце неузгодженості, що ускладнюють застосування статті 26 Закону про реабілітацію в частині визначення термінів «вироби медичного призначення» і «медичні вироби». Так, внесеними Законом України від 15.01.2015 № 124 «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» змінами до статті 26 Закону про реабілітацію, які набрали чинності з 01.07.2015, для технічних та інших засобів реабілітації та комплектуючих до них, що випускаються в умовах серійного виробництва, збережено існуючий механізм **сертифікації**, а на медичні вироби та допоміжні засоби до них поширено дію Технічного регламенту щодо медичних виробів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.10.2013 № 753. Через складну та тривалу процедуру отримання підприємствами дозвільних документів є ризики зупинки виробництва та незабезпечення інвалідів цими соціально значущими засобами.

2.4. Відповідно до вимоги абзацу першого пунктів 29 і 30 Порядку № 321, підприємства зобов'язані оформлювати замовлення на виготовлення ТЗР у разі звернення інваліда незалежно від місця його проживання. У той же час, згідно з умовами договорів на виготовлення, поставку, ремонт та технічне обслуговування ТЗР, укладених ПО «Укрпротез», а з 29.09.2014 – Фондом з підприємствами, підлягають оплаті ТЗР, видані інвалідам у межах визначених договорами сум. За недостатності бюджетних коштів на покриття повної потреби в ТЗР це призводить до виготовлення ТЗР підприємствами за рахунок власних коштів понад обсяги, визначені в договорах.

2.5. Дітей до 18 років з 27.08.2014, згідно зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 11.08.2014 № 374 до пункту 35 Порядку № 321, позбавлено права безоплатного забезпечення двома парами ортопедичного взуття на рік, за винятком осіб, що мають плосковальгусні та плосковарусні деформації стопи та забезпечуються двома парами індивідуальних ортезів на стопу на рік; а інвалідів, дітей-інвалідів, постраждалих внаслідок АТО, – безоплатного забезпечення ортезами на стопу в разі отримання ортопедичного взуття.

2.6. Норми Наказу № 610 не встановлюють вимог щодо подання обґрунтованих доказів для забезпечення протезно-ортопедичними виробами за ціною, що перевищує граничну, зокрема висновку медико-соціальної експертної комісії (лікарсько-консультативної комісії лікувально-профілактичних закладів для дітей-інвалідів) або індивідуальної програми реабілітації; у типовій анкеті пацієнта для розгляду заявки на забезпечення протезно-ортопедичними виробами не вказуються дані про особливості, що не дають змоги інваліду користуватися виробом, ціна якого не перевищує граничну.

2.7. Окремі норми Положення про Експертну комісію Мінсоцполітики України із забезпечення інвалідів ТЗР, ціна яких перевищує граничну, затвердженого Наказом № 610, у частині встановлення її повноважень не

узгоджуються між собою. Так, згідно з пунктом 8 цього Положення завданнями комісії є визначення доцільності виготовлення, собівартості та відпускної ціни ТЗР, ціна яких перевищує граничну, а пунктами 10 і 11 її рішення – підстава для оплати вартості вже виготовленого підприємством виробу за ціною, що перевищує граничну.

2.8. Наказами № 610 і № 215 не врегульовано порядку подання документів на розгляд Експертній комісії та Комісії, що унеможливило перевірку дати подання заявок, наявності поданих документів на дату прийняття рішення.

2.9. Порядком № 321 не врегульовано механізму переоформлення у наступному році направлень, сформованих на протезно-ортопедичних підприємствах, але не виконаних у звітному році у зв'язку з визнанням підприємства таким, що не відповідає кваліфікаційним вимогам, визначеним Наказом № 215.

2.10. Наказом № 215 не передбачено подання планових калькуляцій собівартості та відпускної ціни, що сприяло би створенню певних конкурентних умов серед підприємств, які пропонують ТЗР серійного виробництва; не визначено періоду, за який подається фінансова звітність; не передбачено подання сертифікатів про атестацію лікаря-спеціаліста.

2.11. Мінсоцполітики не затверджено на виконання пункту 32 Порядку № 321 Типового положення про стаціонарне (реабілітаційне) відділення первинного і складного протезування. Також остаточно не вирішено питання встановлення вимоги щодо обов'язкового отримання підприємствами, у складі яких функціонують стаціонари первинного та складного протезування, ліцензії на медичну практику.

3. Організаційна схема забезпечення окремих категорій населення ТЗР за рахунок коштів державного бюджету у 2014 році була громіздкою, що за відсутності повноцінного функціонування ЦБІ і в умовах організаційних змін ускладнювало ефективне управління бюджетними коштами, а управлінські рішення органів, включених до цієї схеми, в окремих випадках були несвоєчасними та приймалися з недотриманням нормативно-правових актів. Це впливало на повноту і своєчасність задоволення потреби інвалідів у ТЗР.

3.1. Ліквідація в середині бюджетного року ПО «Укрпротез», яке було одержувачем бюджетних коштів і керувало процесом забезпечення інвалідів ТЗР на всіх його етапах – від формування потреби до проведення розрахунків з підприємствами за видані інвалідам ТЗР, загальмувала виконання бюджетної програми за відповідним напрямом.

3.2. Комісією всупереч вимогам Наказу № 15 підтверджена відповідність кваліфікаційним вимогам на виготовлення, поставку, ремонт і технічне обслуговування технічних та інших засобів реабілітації 7 приватних підприємств-кандидатів у 2014 році та двох у 2015 році, які подали неповний перелік встановлених документів; 12 підприємств (майже кожне друге з перевірених підприємств-кандидатів у 2014 році та у I кварталі 2015 року), що не підтвердили своєчасного (один раз на 3 роки) проходження окремими

фахівцями перепідготовки за напрямом діяльності; не взято до уваги недотримання 6-ма підприємствами у 2014 році та 14-ма у I кварталі 2015 року (майже кожне друге із перевірених) підпункту 2.1 Положення про порядок проведення атестації лікарів, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.12.97 № 359, у частині необхідності підтвердження окремими лікарями права провадити медичну діяльність. Фактично Фондом у 2014 році та I кварталі 2015 року за рахунок коштів державного бюджету укладено договорів і відшкодовано за виготовлену цими підприємствами продукцію на **79,4 млн грн і 46,1 млн грн** відповідно.

3.3. Робочою групою з питань розроблення пропозицій щодо формування граничних цін на ТЗР, що виготовляються та/або реалізуються в Україні, створеною при Державній службі з питань інвалідів та ветеранів України (з 30.09.2014 – при Фонді), неповною мірою забезпечено своєчасність і обґрунтованість формування розмірів граничних цін на ТЗР. Зокрема, контроль за розміром адміністративних, загальновиробничих витрат, витрат на збут у структурі собівартості, відповідно до Методичних рекомендацій на 2014-2015 роки, затверджених рішеннями Робочої групи відповідно 05.11.2013 за № 1 і 28.11.2014 за № 2, здійснювався тільки при визначенні граничної ціни на протезно-ортопедичні вироби; граничні ціни на нові види ТЗР формувалися за фактичною собівартістю підприємства-виробника без оцінки структури та обґрунтованості витрат. Так, у всіх наданих до аудиту калькуляціях відпускної ціни нової продукції виробництва ТзОВ «Ортотехно» і ПОГ «Інватех» суми витрат на збут у десятки разів перевищували показник (43,4 відс.), встановлений для протезно-ортопедичних виробів.

3.4. Організаційні зміни та неузгодженість дій Мінсоцполітики і Державної служби з питань інвалідів та ветеранів України щодо підвищення граничних цін на 2014 рік у зв'язку з падінням офіційного курсу гривні до іноземних валют і зростанням вартості матеріалів і комплектуючих відстрочили терміни їх затвердження (31.10.2014) майже на три місяці. Мінсоцполітики без обґрунтованих підстав з липня по вересень 2014 року призупинило спрямування Фонду асигнувань і відновило їх тільки за місяць (з 23.09.2014) до підвищення граничних цін, внаслідок чого ще більше зменшилася кількість ТЗР, які оплачено за рахунок наявних бюджетних коштів, незважаючи на збереження асортименту.

3.5. Прийняття Робочою групою при Фонді рішення про формування пропозицій до граничних цін на 2015 рік, зокрема, на протезно-ортопедичні вироби за фактичною вартістю матеріалів згідно з комерційними пропозиціями постачальників на тлі значної залежності галузі від іноземних напівфабрикатів та комплектуючих і нестабільної економічної ситуації в країні спричинило зростання майже втричі цін на окремі види виробів.

3.6. Експертною комісією у 2014 році, починаючи з жовтня, проведено лише 4 засідання щодо експертизи обґрунтованості ціни та доцільності забезпечення інвалідів ТЗР, ціна яких перевищує граничну, у I кварталі 2015 року засідання взагалі не проводилися, а рішення щодо оплати ТЗР у

2014 році в окремих випадках були прийняті за недостатнього обґрунтування доцільності оплати та/або на підставі неповного пакета документів усупереч пунктам 8 і 9 Положення про Експертну комісію, затвердженого Наказом № 610. Поряд із цим термін від дати складання заявок на виготовлення ТЗР за індивідуальним замовленням, наданих Експертній комісії, до прийняття нею рішення, коливався від двох місяців до одного року трьох місяців. Як наслідок, рішення про доцільність оплати крісел колісних за ціною вище граничної для 3-х інвалідів прийнято через півтора – два місяці після їх смерті.

3.7. Через відсутність фінансування з 2009 року ЦБІ повноцінно не функціонував, що не давало можливості визначити обґрунтовану потребу в коштах на забезпечення окремих категорій населення ТЗР. Водночас його діючі підсистеми, які використовуються для розрахунків з підприємствами-виробниками за видані ТЗР і характеризують процес їх видачі, давали можливість підприємствам у ручному режимі коригувати дати формування замовлення на ТЗР відповідно до дати, встановленої в реєстрах виданих виробів, що унеможливило здійснення контролю за фактичними термінами їх виконання. Звіти про незадоволену потребу в ТЗР формувалися лише на поточну дату, а не за звітний період, отримана інформація не відповідає даним «Звіту про забезпечення інвалідів, дітей-інвалідів, інших осіб технічними та іншими засобами реабілітації».

4. Мінсоцполітики та Фондом в умовах обмежених фінансових можливостей держави щодо повного задоволення потреби інвалідів у ТЗР у 2014 році та впродовж I кварталу 2015 року не забезпечено обґрунтованого розподілу коштів між підприємствами для укладання договорів про безкоштовне забезпечення інвалідів ТЗР і надання послуг з їх післягарантійного ремонту, належного укладання та супроводження договорів, що вплинуло на ефективність управління коштами та своєчасність і повноту забезпечення інвалідів та інших осіб ТЗР.

4.1. Умовами договорів з підприємствами не було встановлено відповідальності за недотримання черговості при видачі ТЗР, термінів опрацювання і підписання актів про їх видачу та кількості ТЗР кожної моделі, яку передбачено виготовити та видати, через що за існуючого порядку визначення потреби в ТЗР за модифікаціями та видами було неможливо встановити показник задоволення кількісної потреби. Внаслідок недотримання умов договорів у частині погашення в 30-денний термін попередньої оплати на суму **9814,5 тис. грн** 8-ма підприємствами сплачено та перераховано до державного бюджету **103,7 тис. грн** штрафних санкцій.

4.2. Підприємства формували акти виконаних робіт і реєстри видачі інвалідам ТЗР, виходячи з дати видачі таких засобів, не враховуючи при цьому дату прийняття замовлення на їх виготовлення, яке формувалося від одного дня до трьох місяців і більше до моменту видачі, що збільшило видатки на оплату ТЗР.

4.3. Терміни виготовлення ортопедичного взуття окремими підприємствами усупереч пункту 33 Порядку № 321 коливалися від **1** до

10 місяців і більше замість 10 або 20 робочих днів залежно від виду виробу. Так, терміни виготовлення Вінницьким КЕПОП коливалися від **2,5** до **11** місяців, ПП «Форвард-Орто» – від **2,5** до **8,5** місяців, Полтавським КЕПОП – від **5,5** до **9,5** місяців. Такі випадки мали місце і в I кварталі 2015 року.

5. В умовах обмежених фінансових ресурсів і неможливості задоволення повної потреби в ТЗР Фонд та ПО «Укрпротез» за відсутності належного внутрішнього контролю з боку Мінсоцполітики як головного розпорядника бюджетних коштів в окремих випадках не забезпечили ефективного управління ними за КПКВК 2507030.

5.1. Паспорт бюджетної програми за КПКВК 2507030 на 2014 рік було затверджено спільним наказом Мінсоцполітики та Мінфіну від 31.03.2014 № 127/330, на 2015 рік – від 24.02.2015 № 208/217 з порушенням терміну, визначеного частиною восьмою статті 20 Бюджетного кодексу України і пунктом 6 Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Мінфіну від 29.12.2002 № 1098, що, згідно з пунктом 17 статті 116 Бюджетного кодексу України, є **порушенням бюджетного законодавства**. Як наслідок, освоєння отриманих ПО «Укрпротез» у лютому-березні 2014 року асигнувань (151590,4 тис. грн) здійснювалось упродовж квітня-травня.

5.2. Понад 5 місяців (до 20.11.2014) Фондом не використовувалися асигнування в сумі **1297,8 тис. грн**, призначені на оплату послуг ПО «Укрпротез» з моніторингу видачі ТЗР за даними ЦБІ. Отримані у червні 2014 року ПО «Укрпротез» кошти на забезпечення інвалідів та інших осіб ТЗР у сумі **152913,6 тис. грн** використані ним упродовж 3-х місяців: у червні – 16,8 відс., липні – 63,9 відс. та серпні – 19,3 відсотка.

5.3. Фондом станом на 01.04.2015 не використано **106683,6 тис. грн** асигнувань, або **56,9 відс.** їх обсягів, отриманих у I кварталі 2015 році. Це зумовлено зволіканням із здійсненням Комісією відбору підприємств на виготовлення, поставку, ремонт та технічне обслуговування ТЗР, починаючи з 31.01.2015, укладанням Фондом з ними договорів у лютому-березні, а також тривалим процесом формування реєстрів видачі інвалідам ТЗР для їх оплати.

5.4. Відсутність інформації у Фонді (ПО «Укрпротез») про вартість ТЗР, виготовлених підприємствами, виходячи з норм Порядку № 321, понад обсяги, встановлені договорами, власним коштом, не сприяла ефективному розподілу бюджетних коштів. Так, вартість ТЗР, виготовлених Харківським КЕПОП і Львівським КЕПЗПіП власним коштом, станом на 01.01.2014 і на 01.01.2015 була відповідно **15650,4 тис. грн** і **2109,3 тис. грн**, на 01.04.2015 – **2274,5 тис. гривень**.

5.5. Окремі результативні показники паспорта бюджетної програми за КПКВК 2507030 упродовж двох років за наявності умов для цього не коригувалися, окремі показники розраховувалися, виходячи з вартісних показників, що викривлювало фактичний стан забезпечення інвалідів ТЗР у цілому та унеможливило їх оцінку за видами.

5.6. У кінці 2014 року кошти на обслуговування інвалідів у стаціонарах первинного та складного протезування при державних/казенних протезно-ортопедичних підприємствах у сумі **1440,3 тис. грн**, зокрема, через непроведення окремими органами Державної казначейської служби України платежів не використано та повернено в дохід державного бюджету.

ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами аудиту вважаємо за доцільне:

1. Направити інформацію про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на забезпечення окремих категорій населення технічними та іншими засобами реабілітації Верховній Раді України для врахування при удосконаленні законодавства з цих питань та розгляду порушених проблем на засіданні Комітету Верховної Ради України у справах ветеранів, учасників бойових дій, учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю.

2. Направити інформацію про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на забезпечення окремих категорій населення технічними та іншими засобами реабілітації Кабінету Міністрів України, рекомендувавши вжити заходів щодо:

- розгляду питання подання до Верховної Ради України законопроекту про виключення зі статті 26 Закону про реабілітацію норми про ліцензування діяльності протезно-ортопедичних підприємств; уточнення в статті 26 Закону про реабілітацію визначення термінів «вироби медичного призначення» і «медичні вироби»;

- розгляду Міністерством охорони здоров'я України спільно з Мінсоцполітики питання деталізації ТЗР за видами, які можуть бути віднесені до медичних виробів, на які поширено дію Технічного регламенту щодо медичних виробів;

- розгляду питання врегулювання Порядком № 321 механізму переоформлення у наступному році направлень, сформованих на протезно-ортопедичних підприємствах, але не виконаних у звітному році, у разі визнання підприємства таким, що не відповідає кваліфікаційним вимогам;

- розгляду питання поновлення в Порядку № 321 права дітей до 18 років на безоплатне забезпечення двома парами ортопедичного взуття на рік; інвалідів, дітей-інвалідів, постраждалих внаслідок АТО – ортезами на стопу;

- внесення до Переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні, затвердженого наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 01.02.2005 № 28, позиції щодо обов'язкової сертифікації ТЗР і комплектуючих;

- розгляду питання встановлення в Порядку № 321 контрольованого з боку державних органів механізму вибору інвалідом моделі ТЗР та підприємств, що їх виготовляють (постачають), а також видачі направлень на ТЗР, виходячи із передбачених на цю мету обсягів фінансових ресурсів, для більш повного задоволення кількісної потреби та запобігання банкрутству підприємств;

- розгляду питання розроблення державної програми розвитку виробництва ТЗР в Україні або затвердження Плану заходів з подальшого розвитку виробництва цих засобів в Україні.

3. Направити інформацію про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на забезпечення окремих категорій населення технічними та іншими засобами реабілітації Уповноваженому Президента України з прав людей з інвалідністю для врахування в роботі.

4. Направити Мінсоцполітики та Фонду Висновок про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на забезпечення окремих категорій населення технічними та іншими засобами реабілітації, рекомендувавши вжити заходів щодо:

- затвердження Типового положення про стаціонарне (реабілітаційне) відділення первинного і складного протезування і ортезування;

- встановлення в Наказі № 610 вимог щодо порядку подання документів, обґрунтованості доказів для забезпечення інвалідів протезно-ортопедичними виробами за ціною, що перевищує граничну, та уточнення повноважень Експертної комісії;

- удосконалення Наказу № 215 у частині встановлення порядку подання документів, включення до переліку документів планових калькуляцій собівартості та відпускнуої ціни, копії сертифікатів про атестацію лікаря-спеціаліста; визначення періоду, за який подається фінансова звітність;

- дотримання Комісією Наказу № 215; Експертною комісією Наказу № 610; Робочою групою Методичних рекомендацій при визначенні граничної ціни на технічні та інші засоби реабілітації;

- поширення вимог Методичних рекомендацій про застосування нормативу адміністративних, загальновиробничих витрат та витрат на збут при визначенні граничної ціни на всі види технічних та інших засобів реабілітації;

- забезпечення повноцінного функціонування ЦБІ;

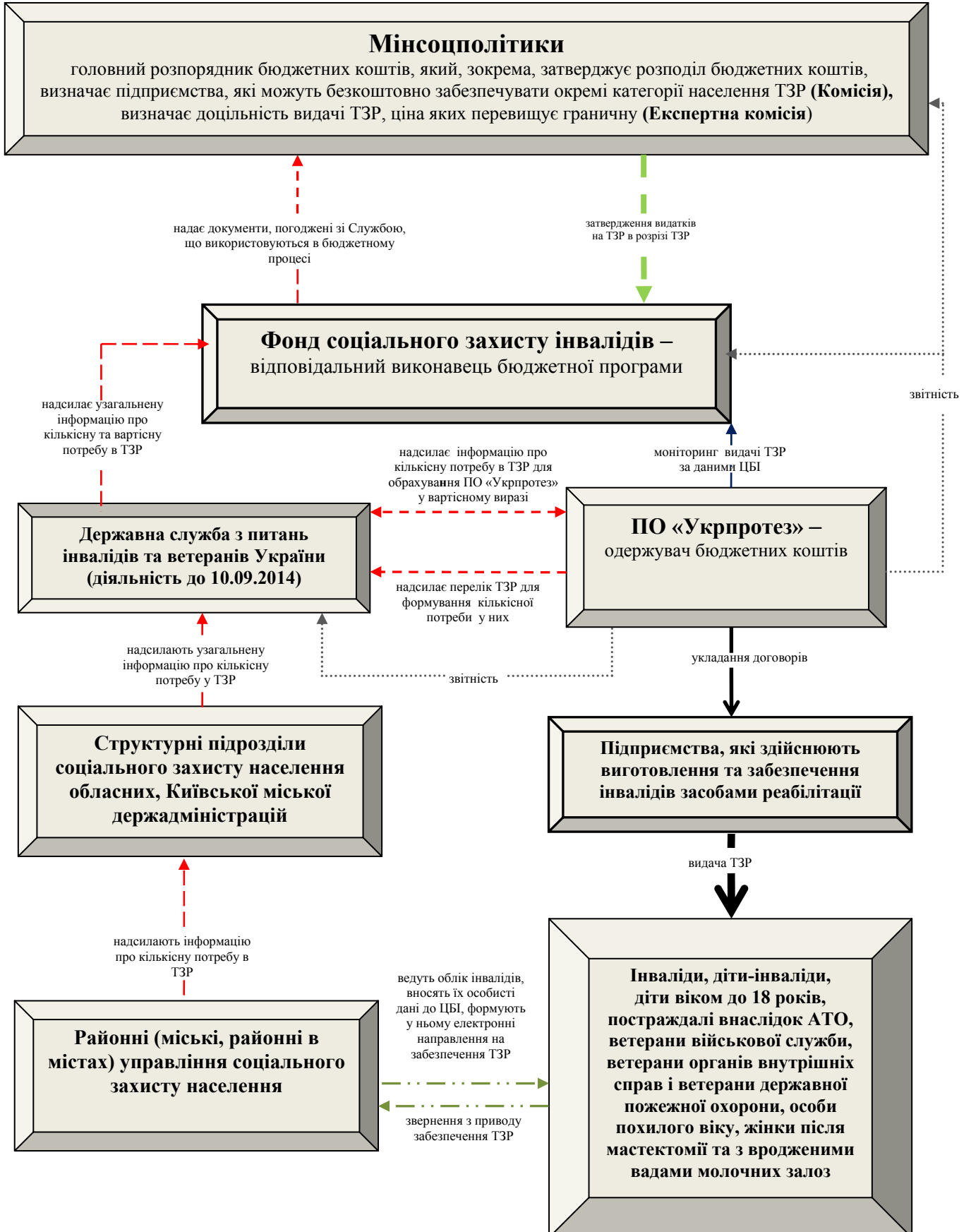
- запровадження відомчої звітності про виготовлення за рахунок власних коштів підприємств ТЗР, виходячи з норм Порядку № 321, для врахування при розподілі коштів і укладанні договорів;

- усунення виявлених порушень і недоліків та запобігання їм надалі.

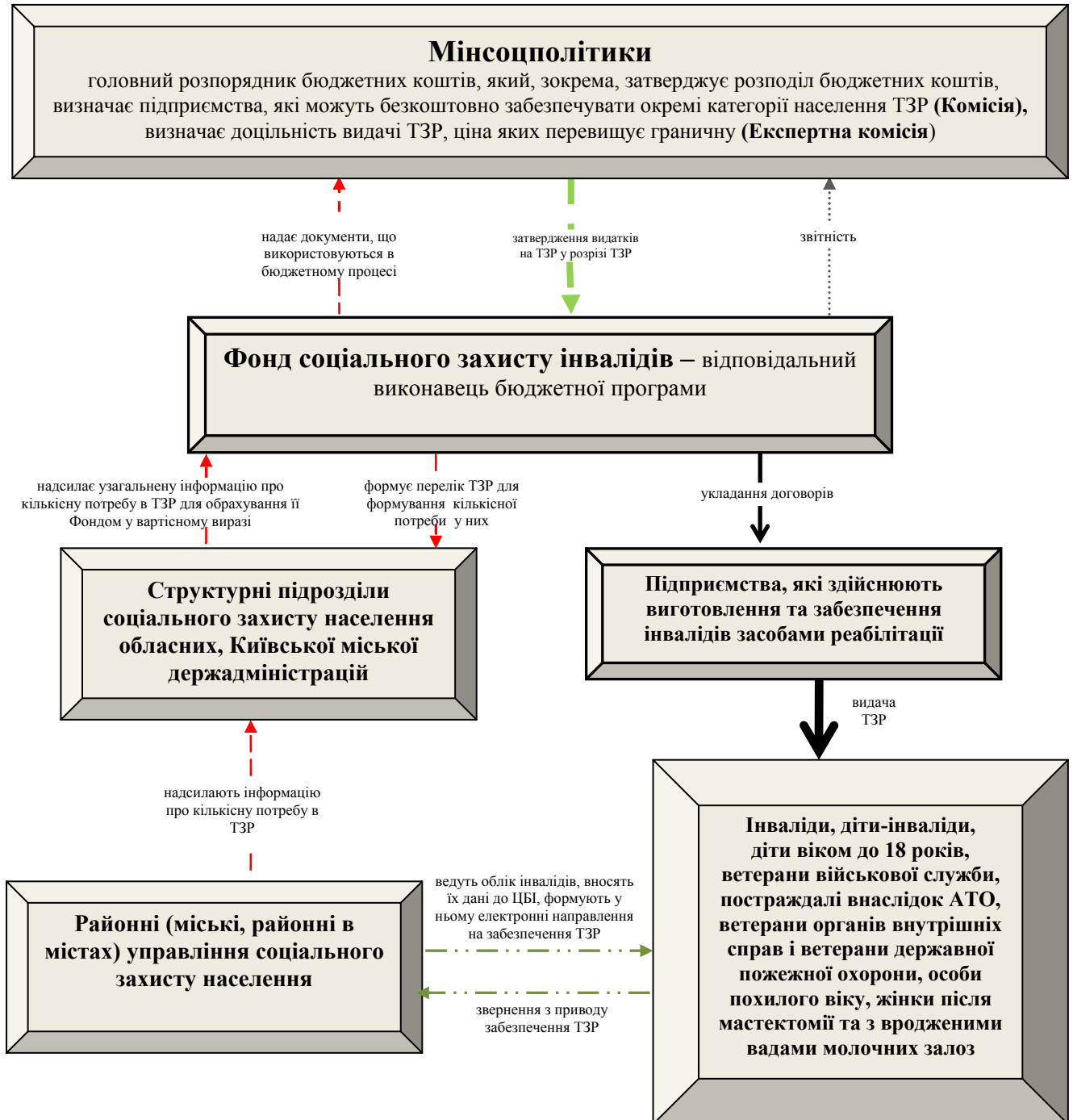
Член Рахункової палати

Л.В. Вітковська

Організаційна схема забезпечення окремих категорій населення ТЗР
за КПКВК 2507030 (діяла до 27.08.2014)

**Організаційна схема забезпечення окремих категорій населення ТЗР
за КПКВК 2507030 (діяла з 12.09.2014)**

Інформація в розрізі підприємств із зазначенням встановлених порушень та обсягів виготовлених і оплачених ТЗР (у вартісному та кількісному виразі) станом на 01.01.2015

№ з/п	Підприємство	Дата і номер протоколу Комісії	Встановлені порушення норм Наказу № 215	Встановлені порушення норм наказу МОЗ від 19.12.97 № 359	Оплачено за договорами станом на 01.01.2015	
					кіль-ть, од.	сума, тис. грн
1	"Спеціалізований центр реабілітації ТОВ "Оргсабо"	24.02.2014 № 2; 07.05.2014 № 3	не відповідає вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 1 із 2 спеціалістів	-	2 758	2 784,5
2	ПП "Арол плюс"	24.02.2014 № 2	не відповідають вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 3 із 8 спеціалістів	-	1 503	8 516,1
3	Приватне мале підприємство "Разан"	24.02.2014 № 2	відсутні відомості про перевірку приладу балансу ваги; не відповідають вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 2 із 3 спеціалістів	-	595	1 449,9
4	ТОВ "Світ літньої людини та реабілітації"	24.02.2014 № 2; 07.05.2014 № 3; 24.07.2014 № 5	відсутні відомості про перевірку кутоміра та вагів	-	7 293	12 850,6
5	ТОВ "Науково-виробнича фірма "Орттех-плюс"	24.02.2014 № 2	не відповідають вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 2 із 4 спеціалістів	-	203	671,2
6	ТОВ "Антис-Орто"	24.02.2014 № 2	відсутні відомості про перевірку лазерного вимірювача-базометра; не відповідають вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 3 із 4 спеціалістів	-	827	2 320,8
7	ТОВ "Друкмаш-Центр"	24.02.2014 № 2	не відповідають вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 3 спеціалісти	відсутні сертифікати трьох лікарів	25 238	23 691,4
8	ТОВ "Ортез"	24.02.2014 № 2	відсутні відомості про перевірку кутоміра та вагів; не відповідає вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 1 із 4 спеціалістів	-	2 017	4 643,5
9	ТОВ "Протезно-ортопедичне "Біотехніка"	24.02.2014 № 2	відсутні відомості про перевірку антропометра; не відповідає вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 1 із 2 спеціалістів	відсутній сертифікат одного лікаря	523	1 570,7
10	ТОВ "Турбота"	24.02.2014 № 2	не відповідають вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 2 із 7 спеціалістів	-	1 142	5 629,1
11	ТОВ"Центр протезування "Інвалтруд"	24.02.2014 № 2	не відповідає вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 1 із 3 спеціалістів	сертифікат одного лікаря дійсний до 26.09.2013	345	1 759,5
12	Філія "Ортез про" Центру соціально-трудової реабілітації інвалідів м.Києва	24.02.2014 № 2	відсутні відомості про перевірку 7 видів обладнання, зокрема, лазера 743L30-23, діаметра, лазер-платформи 743L100=230, лазера зборочного 743L200-230; не відповідають вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 2 із 4 спеціалістів	відсутній сертифікат одного лікаря	780	3 275,7
13	ТОВ "Центр протезно-ортопедичної реабілітації інвалідів "Орттех"	24.02.2014 № 2	не відповідають вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 2 із 6 спеціалістів	відсутній сертифікат одного лікаря	1 298	5 255,9
14	ТОВ "Центр протезування "Едвардс"	24.02.2014 №2	відсутні відомості про перевірку спеціального обладнання для проведення оцінки якості ТЗР, зокрема, спеціальних штангенциркулів: Diametr 743S1-S, Diametr 743S1, 743S3; вагів, кутника на 90 градусів 743W3	відсутній сертифікат одного лікаря	295	4 944,3
Разом			44817 од. на загальну суму 79363,3 тис. грн	28479 од. - 40497,5 тис. грн	44 817	79 363,3

Інформація в розрізі підприємств із зазначенням встановлених порушень та обсягів виготовлених і оплачених ТЗР (у вартісному та кількісному виразі) станом на 01.04.2015

№ з/п	Підприємство	Дата і номер протоколу Комісії	Встановлені порушення норм Наказу № 215	Встановлені порушення норм наказу МОЗ від 19.12.97 № 359	Оплачено за договорами	
					кіль-ть, од.	сума, тис. грн
1	Вінницьке КЕПОП	31.01.2015 № 1	не відповідають вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 3 із 14 спеціалістів	сертифікат лікаря С. дійсний до 30.06.2013	3 390	3 708,0
2	Дніпропетровське КЕПОП	31.01.2015 № 1	не відповідають вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 2 із 9 спеціалістів	сертифікат лікаря Б. дійсний до 06.04.2014	3 266	3 287,6
3	Житомирське ДЕПОП	31.01.2015 № 1	не відповідають вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 2 із 6 спеціалістів	відсутній сертифікат одного лікаря	2 056	2 387,5
4	Київське КЕПОП	31.01.2015 № 1	надало відомості про перевірку антропометра, дійсню до 06.02.2007; не відповідають вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 3 із 11 спеціалістів	відсутній сертифікат лікаря С., сертифікати лікарів Б., К. та П. дійсні до 06.10.2013, Ж.- до 20.12.1998, С. - до 27.06.2001, Г. - до 09.04.1998	5 143	5 725,3
5	Львівське КЕПЗПіП	31.01.2015 № 1	не відповідають вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 13 із 21 спеціалістів	сертифікат лікаря К. дійсний до 21.11.1995, М. - до 30.06.2014	4 602	5 388,7
6	Одеське КЕПОП	31.01.2015 № 1	не відповідають вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 4 із 10 спеціалістів	-	1 583	2 564,9
7	Полтавське КЕПОП	31.01.2015 № 1	не відповідають вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 4 із 12 спеціалістів	відсутні сертифікати 3-х лікарів, сертифікат лікаря Т. дійсний до 29.01.2008, П. - до 05.07.2001, К. - до 2011 року	3 102	3 132,2
8	Тернопільське КЕПОП	31.01.2015 № 1	не відповідають вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 2 із 7 спеціалістів	сертифікат одного лікаря дійсний до 24.12.2014	1 829	2 063,9
9	Харківське КЕПОП	31.01.2015 № 1	не відповідають вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 5 із 9 спеціалістів	відсутній сертифікат одного лікаря, 2 сертифікати лікарів дійсні до 26.06.2014	2 979	2 825,6
10	Хмельницьке ДЕПОП	31.01.2015 № 1	-	відсутній сертифікат одного лікаря, сертифікат лікаря Б. дійсний до 30.06.2002	2 589	3 392,1
11	Ортопедичний науково-виробничий реабілітаційний центр "Ортес"	02.02.2015 № 2	відсутні акти пусканалагоджувальних робіт на 7 швейних машинах, що використовуються при виготовленні ТЗР	відсутні сертифікати 3-х лікарів	18 566	7 109,2
12	ПОГ "Центр комплексної реабілітації інвалідів "Акмея"	02.02.2015 № 2	-	відсутній сертифікат одного лікаря	24	207,4
13	Приватне підприємство "Ортопедсервісцентр"	02.02.2015 № 2	-	сертифікат лікаря Г. дійсний до 29.11.2013	292	557,5
14	Приватне підприємство "Ортотоп"	02.02.2015 № 2	-	сертифікат лікаря Б. дійсний до 09.04.2008	1 150	836,2
15	Приватне підприємство "Протезно-ортопедична майстерня"	02.02.2015 № 2	відсутні акти пусканалагоджувальних робіт на обладнання, що використовується при виготовленні ТЗР (2 швейні машини та 5 видів обладнання з 14 для виготовлення ортезів і протезів) та спеціального обладнання для оцінки якості ТЗР	-	136	137,5
16	Приватне підприємство "Форвард-Орто"	02.02.2015 № 2	не відповідає вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 1 із 4 спеціалістів	-	816	1 062,1
17	ТОВ "Реабілітація ЛТД"	02.02.2015 № 2	відсутні відомості про перевірку спеціального обладнання для перевірки якості (всіх ПОВ): гоніометра та базометра; не відповідають вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 2 із 3 спеціалістів	сертифікат лікаря П. дійсний до 16.04.2013	9	75,6
18	Центр поротезно-ортопедичної допомоги "Приватна фірма "Теллус"	02.02.2015 № 2	не відповідає вимогам абзацу 2 п. 3 Кваліфікаційних вимог 1 із 2 спеціалістів	-	1 236	1 607,9
Разом			48 713 од. на загальну суму 41076,9 тис. грн	48997 од. на загальну суму 40696,9 тис. грн	52 768	46 069,2

Результативні показники бюджетної програми за КПКВК 2507030 у частині забезпечення окремих категорій населення України технічними та іншими засобами реабілітації й обслуговування інвалідів у стаціонарах первинного і складного протезування казенних і державних протезно-ортопедичних підприємств на 2014 – 2015 роки

Результативні показники на 2014 - 2015 роки	Од. виміру	Паспорт на 2014 р. від 24.02.2014	Зміни до паспорта (18.12.2014)	Звіт про виконання паспорта за 2014 р.	Бюджет. запит на 2015 р.	Паспорт на 2015 р. від 24.02.2015
1	2	3	4	5	6	7
показники затрат						
Кількість стаціонарів первинного та складного протезування	од.	13	13	13	13	13
Кількість інвалідів, що потребують протезування в стаціонарах	осіб	45445	45445	28031	45445	45445
Штатна чисельність працівників стаціонарів первинного та складного протезування	од.	211,9	211,9	193,5	211,9	211,9
Кількість ліжок	од.	264	264	264	264	264
Обслуговування інвалідів у стаціонарах первинного та складного протезування	тис. грн	14588,7	13441,8	12001,5	14167,7	–
Кількість населення, що потребує реабілітації шляхом забезпечення протезно-ортопедичними виробами, ортопедичним взуттям, допоміжними засобами для особистого догляду та захисту	тис. осіб	–	–	–	218,6	–
Кількість населення, що потребує реабілітації шляхом забезпечення засобами для одягання і роздягання, допоміжними засобами для особистої гігієни, допоміжними засобами для особистої рухомості, переміщення та підйому, засобами для пересування, меблями, оснащенням, спеціальними засобами для орієнтування, спілкування та обміну інформацією	тис. осіб	–	–	–	67,7	–
Чисельність осіб, які перебувають на обліку для забезпечення ТЗР:	осіб	526745	526745	582115	526745	526745
у т.ч. діти-інваліди	осіб	33066	33066	41780	33066	33066
Чисельність осіб, які потребували забезпечення ТЗР:	осіб	257171	257171	228899	251171	257171
у т.ч. діти-інваліди	осіб	24387	24387	23910	24387	24387
Забезпечення ТЗР, у т.ч.:	–	568411,9	573294,4	573293,8	568411,9	817411,9
протезно-ортопедичними виробами	тис.грн	265865,2	263727,1	263727,1	218529	372215,6
ортопедичним взуттям	тис.грн	106143,5	109434,6	109434,6	130202,2	154452,3
кріслами колісними (колясками)	тис.грн	132801,4	143889	143888,4	130219,8	203080,2
засобами реабілітації	тис.грн	45924,6	45631,6	45631,6	67063,7	64403
спеціальними засобами для орієнтування, спілкування та обміну інформацією	тис.грн	4100,5	0,0	0,0	8206,3	12321,3
Ремонт ТЗР, послуги з контролю (моніторинг) за виготовленням та видачею ТЗР через ЦБІ	тис.грн	13576,7	10612,1	10612,1	14190,9	10939,5

Продовження Додатку 5

1	2	3	4	5	6	7
показники продукту						
Кількість ліжко-днів у стаціонарах первинного та складного протезування	люд.-дн.	87120	87120	78760	87120	87120
Число днів функціонування ліжка в рік у стаціонарах первинного та складного протезування	днів	330	330	330	330	330
Чисельність осіб, яких забезпечено ТЗР	осіб	202588	202588	170913	202588	202588
у т.ч. діти-інваліди	осіб	18269	18269	19727	18269	18269
Видано протезно-ортопедичних виробів	тис.од.	239	250,8	243,7	176,8	230,2
Видано протезів молочної залози	тис.од.	32,3	36,3	35,5	22,4	...
Видано ортопедичного взуття	тис.од.	179,7	185,3	184,8	198,8	184,7
Видано крісел колісних (коляски)	тис.од.	21,6	23,4	20,4	19	23,1
Видано засобів реабілітації	тис.од.	61,8	61,4	40,1	85,8	65,5
Видано спеціальних засобів для орієнтування, спілкування та обміну інформацією	тис.од.	6,5	0,0	0,0	12,8	20,6
Проведено післягарантійний ремонт ТЗР	тис.од.	—	—	—	—	4,8
показники ефективності						
Середні витрати на один ліжко-день у стаціонарах первинного та складного протезування	грн	167,5	154,3	137,8	162,6	162,6
Середні витрати на одиницю протезу молочної залози	грн	708	707	726,6	785	—
Середні витрати на одиницю ортопедичного взуття	грн	591	591	592,2	655	836,2
Середні витрати на одиницю крісла колісного (коляски)	грн	6148	6149	7053,4	6854	8791,4
показники якості						
Забезпеченість окремих категорій населення ТЗР до визначеної згідно з чинним законодавством потреби у ТЗР	відс.	57,7	58,2	58,2	61	78,5
Забезпеченість дітей-інвалідів у ТЗР до визначеної згідно з чинним законодавством потреби у ТЗР	відс.	100	100	100	100	100
Забезпеченість обслуговування інвалідів у стаціонарах при протезних підприємствах	відс.	—	—	—	—	75,8
Питома вага ТЗР, виготовлених за новими технологіями у загальній кількості виготовлених ТЗР	відс.	60,9	60,9	67,2	60,9	60,9

Стан задоволення потреби у ТЗР за кількісними та вартісними показниками у
2014 році за їх видами

Показник	Одиниця виміру	Всього	ПОВ	Ортопед. взуття	ПМЗ	Крісла колісні	Засоби реабілітації	Спеціальні засоби для орієнт., спілк. та обміну інформ.	Ремонт ТЗР
Потреба	кільк. од.	976920	212626	334081	199209	33934	167073	29997	–
	вартість, тис. грн	987295,5	362983,5	202160,8	59560,4	212163,4	121680,6	18855,7	9891,1
Фактично	кільк. од.	524636	125568	184834	153660	20442	40132	0	–
	вартість тис. грн	572572,9	216687,4	109434,6	47039,7	143888,5	45631,6	0	9891,1
	структура, відс.	100	37,9	19,1	8,2	25,1	8,0	0,0	1,7
Відсоток задов. потреби	за кількістю	53,7	59,1	55,3	77,1	60,2	24,0	0,0	–
	за вартістю	58,0	59,7	54,1	79,0	67,8	37,5	0,0	100,0